

ВІСНИК

VISNIK

ГЕРД

дуспілно ~ пфлітичний місячник

РІК XXXI, Ч. 4 (336)
YEAR XXXI № 4 (336)

КВІТЕНЬ 1977
APRIL 1977

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКАЇНИ

ЗМІСТ

Ірина Дибко — Великий день	1
Послання Блаженнішого Патріярха	2
У 60-річчя української національної революції;	
у 35-річчя УПА	3
В обороні українських політичних в'язнів	5
Звернення Центрального Комітету АВН	6
Д-р О. Вітошинська — Симон Петлюра —	
публіцист і журналіст	8
„Вам Україна складає шану”	9
В. Гаврилук — Елегія про дружбу	12
„Народ нічого не знов...”	14
Четвертий рік Хмельниччини	17
Іван Кравчук — „Пане сотнику, ви мене рано збудили”	19
В. Давиденко — Червоний кошмар у Камбоджі	21
В. С-ко — Комунізм у „демократичних шатах”	24
Богдан Коринт — Літак „В-1”	25
В. Архілог — Не обвинувачуймо молодь	27
В. К. — Буковський в Нью Йорку	29
Р. К. — В царстві терору	32
Панько Незабудько — Журба московських імперіалістів	32
Хроніка	33

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНИ!

ВІСНИК

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Як земля поверталася до сонця,
як у світанку купався космос,
як Голготу цілували роси...
встав із гробу —

воскрес Ісус Христос!

**

І настав Великий День по ночі...
В красі весни воскресла природа.
Сонцем дивилися всесвіту очі,
як „Христос воскрес” співали народи.

**

Вітали воскреслу Віру Святу,
перемогу над смертю — тріумф життя!
Стелілись квіти під ноги Христу.
Воскресінням причащалась земля...

**

Рік-в-рік земля поверта на осі.
Радіють люди континентів усіх.
Лиш в мой Батьківщині ще й досі —
в страстях... Не знають воскресіння втіх.

**

Мовчать святині на моїй землі.
В них не співають воскресних пісень.
Та не здаються Незламні в тюрмі,
бо вірять в Христа і... у Великий День!

Ірина Дибко

Із збірки „По стежинах душі”

1975

З НАГОДИ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ
ВІТАЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, ЦЕРКОВНІ ІЕРАРХІЇ, ПРОВІД
ОУН, ЧЛЕНСТВО ОЖ ОЧСУ ТА ООЧСУ, ВСІ УКРАЇНСЬКІ УСТАНО-
ВИ І ВСЮ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ НА ЕМІГРАЦІЇ І БАЖАЮТЬ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
„ВІСНИКА ОЧСУ”

ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО ПАТРІЯРХА

Українському Народові Мир і Благословення

Св. Павло, найдіяльніший з усіх апостолів не раз застосовлявся над своєю працею, успіхами, н'євдачами, над власною діяльністю і Божим унії про-водом. В посланні до Римлян йому неначе самовільно з шутра душі виривається вислів про Божі плани й рішення: „О глибино багатства, мудrosti і знання Бога! Які незображені його суди і непрослідимі його шляхи!” (Рим. 11,33). Бо справді, яке велике їй недослідне для людського розуму Боже діяння! Це ставало для св. Павла нагляднішим, коли він призадумувався над подіями в світі.

Подібні думки виринають в кожного побожно думаючого українця, коли він погляне на історію Українського Народу і Церкви, і на його теперішні умови, переслідування і нищення. Серед недолів її навіть жахливого її безвиглядного занепаду наступають часи великого підйому, успіху і надії на поліпшення. Багатозначні слова св. Павла мимоволі насуваються тут на думку і для кожного віруючого українця. Вони є наглядною вказівкою, щоб і в найважчих умовах і зліднях не попадати в безнадійність. Бо Господь і з найнижчого упадку може піднести у своїй могучості й милосерді, віддану на Божу волю людину, до небесних висот. Деякі останні події, здається, належать до тих, що підносять нас і утврджують у переконанні, що „не все пропало”, як не раз, навіть не пессимістові може здаватися.

Саме несподівані четверті відвідини наших поселень у вільному світі увінчалися над сподіваннями, навіть істотними успіхами. Коли три перші навколо світу подорожі по наших поселеннях розвбудили приспану подекуди українську свідомість і зникло почуття меншовартості, піднеслося зрозуміння помісності церковного життя і єдності та невідлучності з Матір'ю-Україною, оживилася будова церков, народніх і громадських установ та домів, школ і в них оживився український дух молоді, — то четверта подорож, неначе, завершила назовні на поселеннях здвиг українського населення. Найважнішими подіями були відвідини в американського Президента Форда, перший раз в історії Українського Народу того роду візита, так само в канадського Президента Трудо, овацийні прийняття в Сенатах, сердечне прийняття в посадників найвизначніших американських і канадських міст, дарі й признання для Українського Народу, який став уже визначною одиницею в політичному й культурному житті Америки й Канади, з якою всі поважно рахуються.

По кількох роках нашої відсутності видно великий зрост доброту в З'єднаних Державах і в Канаді. Піднесено до небувалих висот побутове життя, може аж до люксусу, будову домів, жмародерів, комунікаційні середники, вулиці, дороги, травники,

гаї, залізницю і летунство. На кожному кроці видно поступ, культурну доцільність, вигоду, улегшення і достаток, які стали прикладом і зразком для цілого світу. Очевидно українське поселення є невіддільною частиною союзу всіх американських і канадських народів і відіграє в рішеннях нераз важну ролью.

Разом з тим матеріальним добробутом і побутовими вигодами, зросла й наука в кожному напрямі, дослідно-історичному, винахідному, технічному, мистецькому й ін. Університети, академії, наукові товариства, інститути, семінари, лабораторії і дослідні підприємства, в яких беруть участь і українські вчені, стоять на високому рівні. Між ними і нашими здобутками — Філії Українського Католицького Університету в Буенос-Айресі, Вашингтоні, Чікаго, Філадельфії, Монреалі, Торонто і Лондоні. Просторі школи забудування вибиваються на перше місце. Очевидно це свідчить про великий поступ і в українському інтелектуальному житті на поселеннях.

Авжеж збільшена кількість здвигнених прегарних храмів у візантійсько-українському стилі в українських поселеннях наповнює серце кожного українця надією на дальший розвиток піднесення інтелектуального рівня на полі українознавства. Во Церква є основою і підтримкою розумового й морального рівня людства, а в тому їй Українського Народу.

Відвідуючи спархії, парохії і поодинокі установи, всюди видно поширення і захоплення ідесю Патріярхату, як найсильнішого об'єднуочого і творчого чинника Українського Народу. Крім дуже малих і нечисленних гуртків, всюди оваційно приймали Патріярха, як уособлення єдності і творчості — і то не лише свої, але й чужі державні, громадські, політичні й культурні представництва. Великою честю було для них вітати українського Патріярха, хоч не призаного ще Св. Отцем „з уваги на теперішню коньюнктуру”. Можна мати в Бозі сильну надію, що цей патріярхальний здвиг піднесе ще більше Український Народ на поселеннях і підтримає далеку Україну.

Побажанням однаке залишається, щоб і теперішня інтелектуальна, моральна й зокрема матеріальна поміч була ще сильніша й частіша з уваги на зрост доброту Українського Народу на поселеннях. Бракус, на жаль, доросту священиків. Якщо б нині прийшло з України 100 добрих священиків, то стан Церкви і Народу на поселеннях піднісся б ще краще, вдвое. Тому треба плекати передусім в родинних домах священичі покликання. Слідне також занедбання обряду у відправах, не зберігається обрядових приписів і однообразності і тому наш прекрасний обряд тратить на красі й притягаючій силі.

На політичному й громадському полі треба ство-

У 60-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ У 35-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

В березні 1917 року — через півтора століття після знищення Москвою української козацької держави і півстоліття після смерті українського генія і національного пророка Тараса Шевченка, який закликав український народ: — „Вставайте! Кайдани порвіте!”, і саме в місяці його народження і смерти почалася Українська Національна Революція.

Під ударами революційних сил визволених із захоплення народів завалилася московська колоніяльна імперія. Поневолені народи скинули чуже, ненависне ярмо і почали будувати своє власне самостійне життя — свої національні суверенні незалежні держави.

Розірвав московські кайдани ї український народ із запалом, енергією і посвятою взявся до будови свого власного самостійного суспільного, політичного, економічного, культурного і релігійного життя.

Мільйони дужих українських рук підняли тисячі синьо-жовтих прапорів, могутня хвиля національного пробудження нашого народу покотилася по всій Україні, український народ підвівся і випростався на ввесь зришт. Відразу і стихійно пробудився лицарський дух наших славних прадідів великих, народ відразу пригадав собі, „хто ми, чиї сини, яких батьків, ким, за що закуті”. Заговорив дух народу — невмирущий, непоборний.

Український народ всію силою душі і серця відчув, що настав рішальний час брати свою власну долю в свої власні руки: будувати свою самостійну незалежну державу. Про це виразно говорять і цього домагаються велелюдні маніфестації, з'їзди, збори: військові, селянські, робітничі, кооперативні. На Всеукраїнському Національному Конгресі

рити й скликати парламент і зробити кінець великої розбіжності в основних поглядах і ослабленні спільніх зусиль, яке треба усунути на добро цілого Народу. Представництво буде мати опертя в широких масах народу, які хочуть брати участь у цілому національному житті.

На кінець при цій нагоді милю нам скласти щиру подяку за пам'ять, за всі побажання і молитви з нагоди свята уродин і 60 років священства, бо неможливо відповісти на тисячі листів і сердечних побажань.

Нехай Боже благословення спочине на дотеперішній праці і підтримає майбутні світлі задуми.

Дано на Празник Богоявлення при соборі Святої Софії в Римі 19 (6) січня 1977 р.

☩ ЙОСИФ
Патріярх і Кардинал

сі, що відбулося в Києві 19 - 21 квітня 1917 року, самостійники вимагали негайного проголошення самостійності української держави, зірвання всіх політично-правних зв'язків з Москвою, організування українського уряду, власного державного апарату, української національної армії та розбудови власного самостійного життя. Перший Всеукраїнський Військовий З'їзд (18 - 21. 5. 1917) поставив до диспозиції півтора мільйона українських воїків, готових відстоювати українську самостійну державу. Народ давав своїх синів, свою силу і зброю та проголосував: кінець неволі, кінець чужому пануванню, „в своїй хаті — своя правда і сила, і воля!” Хай живе самостійна Україна!

Щоправда, тодішні соціалістичні провідники не проголосили відразу української самостійної держави, прогайнували перші місяці революції. І аж 22-го січня 1918 року в Києві IV Універсалом Української Центральної Ради стверджено волю українського народу жити самостійним, ні від кого незалежним, державним життям і знову стати господарем та володарем своєї власної землі:

„Народі Україні! Твosoю волею, силою, словом утворилася на українській землі вільна українська республіка... Одніні Українська Народна Резубліка стала самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу...”

1-го листопада 1918 року проголошено державну самостійність у Львові і 22-го січня 1919 року в Києві — соборність України.

Такі були цілі Української Національної Революції, такі були прямування українського народу.

Але зовсім інші цілі мала Березнева російська революція, яка, хоча й була звернена проти царського панування, в питанні поневолених Росією народів стояла на тому ж становищі, що й царська Росія і пізніше більшевицька т.зв. жовтнева контрреволюція, тобто — на становищі дальнього поневолення народів в „єдиній неделімій” Росії, чи т.зв. СССР. З цією метою московські більшевики пішли війною на Україну і після кількарічної борні зничили українську державу, перетворивши її в свою колонію, т.зв. УССР.

І з цього часу триває посилена боротьба поміж Україною і Москвою, червоною і білою, на рідній землі, поза межами України і в усьому світі. Во Москва є одна й однакова, червона вона чи біла, пролетарська чи „демократична”, — має одну й ту саму ціль: поневолювати Україну і інші народи й країни та загарбати її поневолити ввесь світ.

Поміж Першою і Другою світовими війнами боротьбу з Москвою вели повстанські, а далі підпільні революційні організації й формaciї: БУД, УВО,

ОУН, СВУ, СУМ, Карпатська Січ і з ними український народ. 15-го березня 1939 року проголошено самостійність Карпатської України.

35 років тому, під час Другої світової війни, український народ знов встав і знов рвав ворожі кайдани, відновлюючи українську державну самостійність 30-го червня 1941 року у Львові: „Волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України...”

Прапори збройної боротьби проти двох окупантів — брунатної Німеччини і червоної Москви — піднесла в 1942 році славетна Українська Повстанська Армія під проводом Головного Командира Романа Шухевича-Чупринки. Український народ знов дав їй свою силу та повну підтримку і послав у ряди УПА своїх найкращих синів і дочок.

У 1944 році створено революційний уряд України — Українську Головну Визвольну Раду (УГВР), яка проголосила: — „Український народе!... У боротьбі за волю Української Землі, за власну самостійну державу Ти віддав мільйонові жертви... Українська Головна Визвольна Рада є найвищим і єдиним керівним органом Українського Народу на час його революційної боротьби... Ставай до боротьби за свою волю і за свою державу! Єднайсь у своїй боротьбі, кріпнись у своїй вірі!”

І хоча їй тоді не втрималась українська самостійна держава, Україна не склала зброї. Змінила лише форми, способи і тактику боротьби. В цих нових формах і в нових обставинах боротьба йде далі. Воїни ОУН і УПА попереду. З ними український народ, особливо його молода генерація, бореться з московським окупантом всіми доступними способами і засобами, у всяких формах, на всіх місцях, на всіх ділянках і відтинках життя. Також і на західнях і в концтаборах смерти.

60 років триває боротьба України з большевицькою Москвою, що докладає всіх зусиль і то хитрощами, то обманом, то підступом, то насильством, терором і розбоєм, то своїми закордонними висланцями „з циновими гудзиками”, то культобманом намагається втримати Україну в ярмі.

Але боротьба не вгаває. В Україні стоїть твердий непереможний визвольний фронт, другий твердий український національний визвольний фронт стоїть у всьому світі — ОУН в авангарді. Цих фронтів не зламає жадна ворожа сила! Микола Міхновський, Симон Петлюра, Євген Коновалець, Роман Шухевич-Чупринка, Степан Бандера — полум'яні семафори революції!

Українська Національна Революція ще не закінчилася. Остання дата, дата остаточної її рішальності перемоги над Москвою і здобуття української самостійної держави — ще не поставлена.

Два рази в цьому столітті український народ вставав, рвав кайдани і встановлював свою само-

стійну державу. Український народ буде рвати московські кайдани третій раз, буде їх рвати доти, аж їх розірве, аж „на оновленій землі врага не буде, супостата”, аж знов стане володарем і господарем на своїй власній землі, у своїй власній ні від кого незалежній самостійній соборній державі! А ми маємо цьому допомогти нашою працею, нашими акціями, нашою дією!

Аж сповниться заповіт Шевченка: „В своїй хаті — своя правда і сила, і воля!

Слава Героям Української Національної Революції!

ХАЙ ЖИВЕ, БОРТЬСЯ І ПЕРЕМАГАЄ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ!

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА!

В 60-му році Української Національної Революції 15-го березня 1977 року.

**ПРЕЗІДІЯ
СВІТОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО
ФРОНТУ**

ЗАКЛІК КАРАВАНСЬКОЇ І С. ШАБАТУРИ

В недавній телефонічній розмові Н. Строката-Караванська і С. Шабатура звернулися із заявою до українців на американському континенті стати на захист М. Руденка і Олекси Тихого.

Текст звернення такий:

**До українців
Американського континенту**

Промовляють Ніна Строката-Караванська і Стефанія Шабатура.

Посестри і побратими, колеги та всі, кому болить доля України!

Українською землею пройшли хвиля арештів. Сред арештованих письменник М. Руденко, який був провідником Громадської Групи, створеної в Україні заради Спиріяня Виконанню Гельсінських угод. Заарештований також член Київської групи Олексій Тихий. М. Руденко і О. Тихий залишаються за гратами, якщо українцям забракне сили і можності обстоювати їх. Всі ми, які були і лишаємося політ'язнями Совєтського Союзу, сподіваємося, що наші земляки спергійно боронятимуть всіх патріотів України.

З районів примусового поселення — Н. Строката-Караванська, С. Шабатура, 17 лютого 1977 року.

**• ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ?
• ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ
БЛИЗЬКИМ**

В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ В УКРАЇНІ

ЗАКЛИК ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ООЧСУ

Здійснювана послідовно екстермінаційна політика Москви на кожному відтинку українського самобутнього життя в Україні позначилась на рідних землях черговою хвилею арештів і винищування українських патріотів.

Жертвою тих переслідувань, ув'язнень і засилання в концтабори падають усі ті, хто думкою, словом чи ділом змагає до рятування української мови, культури та релігії і в своюму патріотизмі намагається підкреслювати українську окремішність і право українського народу на самостійне державне життя.

Жертвою переслідувань і ув'язнень падають також і ті, хто наголошує, в рамках совєтських законів, тільки оборону людських прав, в дусі підписаних Москвою Гельсінських Угод, сподіваючись, що такого роду гуманітарно-правова дія охоронить їх від арештувань.

Хвilia переслідувань вияву свободної думки та ув'язнювання її носіїв захоплює крім українського й інші поневолені в ССР народи, а теж і в сателітних країнах. Москва відчула загрозу для свого імперського існування насамперед в українському націоналізмі і намагається всіми можливими, хоч би й найжорстокішими засобами здушити будь-які прояви національної свідомості українців та інших поневолених народів.

В останньому часі були арештовані в Києві деякі члени Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінських Угод, що її очолює Микола Руденко. Ця Громадська Група проголосила 9 листопада 1976 р. Декларацію, яку підписали, крім Миколи Руденка, Олесь Бердник, Петро Григоренко, Іван Кандиба, Левко Лук'яненко, Оксана Мешко, Микола Матусевич, Мирослав Маринович, Ніна Строката і Олексій Тихий.

В грудні 1976 року Українська Громадська Група проголосила Меморандум ч. 1, в якому наявіні порушення прав людини в Україні, зокрема приклади московського геноциду і етноциду над українським народом.

У Меморандумі сказано, між іншим, про винищення штучним голодом понад 6 мільйонів українського населення, а разом із розкуркуленими і засланими в тайги Сибіру — 10 мільйонів українців; винищення Української Повстанської Армії, яка підняла зброю проти Гітлера і не склала її тоді, коли заходав цього Сталін.

Сотні тисяч подлітків, жінок та малолітніх дітей — сказано у Меморандумі — потрапляли в концтабори лише за те, що хтось із повстанців випив у їхній хаті кухоль молока або з'їв окрасець хліба.

В Меморандумі виразно говориться про національне питання та право України на самостійне державне життя і відокремлення від ССР, а теж про ру-

сифікацію України, замасковану „інтернаціоналізмом”.

Дальше Меморандум наводить жорстокість вироків для арештованих у 1972 році і опісля українських інтелектуалістів та вказує на московський обман у підписанні Гельсінських Угод, яких Москва зовсім не респектує.

Намагаючись знищити Українську Громадську Групу в Києві, з початком лютого 1977 р. КГБ перевело в Києві общуки в помешканнях членів Групи, ув'язнюючи голову Групи Миколу Руденка і члена Олексу Тихого.

У зв'язку з новою хвилею арештів у Києві, Головна Управа ООЧСУ закликає усі Відділи ООЧСУ:

1. Негайно увійти в контакт із сенаторами та конгресменами даних стейтів і прохати їх інтервенювати у Президента ЗСА та в Державному Департаменті в справі арештів в Україні та топтання Москвою Гельсінських Угод:

2. Поробити заходи в місцевій пресі, радіо і телевізії для розголошення фактів про переслідування в Україні;

3. Висилати письмові протести до генерального секретаря Об'єднаних Націй д-ра Курта Вальдгайма в обороні українських політичних в'язнів та відповідні листи до президента Дж. Картера;

4. Організувати протестаційні акції, разом з іншими національними групами проти московського насильства над українською й іншими поневоленими Москвою націями.

В цій акції мобілізувати всю громаду, зокрема молодь, щоб монолітним фронтом засвідчити нашу готовість кожночасно стати в обороні наших братів і сестер в Україні.

Рік 1977 —це Рік оборони українських політичних в'язнів в ССР та захисту української культури! Це, зокрема, зобов'язує нас посилити наші зусилля в обороні українського поневоленого, але не скореного народу.

21 лютого 1977.

ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ ООЧСУ:

Ігнат Білинський, Голова

Андрій Соколик, Секретар

ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Список ч. 78

Амстердам, Н. Й.: Членство ОУВФ на поминках по бл.п. Григоріїві Лехові (†25. I. 1977), замість квітів на могилу: на Фонд Оборони України по § 20: родина М. С., Роман і Ірина Квасовські; по § 10: 15-ий Відділ ООЧСУ, Відділ ОЖ ОЧСУ, Яр. Беднарський, Ів. Коваль, Осип Пащак; по § 6: Антін Каchan; по § 5: Б. Наугольник, Леся Пащак-Талмідж; по § 3: Р. Бабала, Т. Федаш: разом: \$ 112.00.

РЕВОЛЮЦІЯ — ЄДИНИЙ ШЛЯХ ВИЗВОЛЕННЯ ЗВЕРНЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ АБН

Перед нами рік важливих акцій за визволення уярмлених в ССР і сателітних країнах народів. У березні минає 60 років, коли у березневій революції 1917 р. народи, поневолені у царській російській імперії, почали збройною рукою валити тюмору народів та відновляти свої самостійні ні від кого незалежні держави. Цю збройну революційну боротьбу народів почали українці, вояки царських полків на російській території. Російська імперія розпалася під ударами поневолених націй. Національні самостійні держави проіснували декілька років у постійних боях з новою російською, большевицькою навалою. У жовтні 1917 р. большевицька контрреволюція почала збройною рукою, диверсією й обманом рятувати російську імперію. Болшевицькі хунти, як це зчаста бувало у завоюванні нововідновлених національних держав, допоміг Захід. Хоча нації держави впали під ударами наїзника, визвольна боротьба не припинилася. Переможний з допомогою Західу большевізм, який стояв у Другій світовій війні на краю упадку, знову врятували альянти. Вони замість усіма засобами підтримати двофронтову війну України чи Литви, тобто поневолені нації проти обох наїзників — нацистської Німеччини й большевицької Росії, стали по боці Москви. І сьогодні загрожує большевізм уже всьому волелюбному людству. Живемо у часах скріпленої агресії большевізму, який рятується від знищення національно-візвольними революціями народів — втечю вперед, загарбуванням все нових країн і внутрішнім розкладом ще вільних націй та політикою однобічного т.зв. детанту („розрядки“), що є — за словами большевицького ватажка, нового Сталіна, Брежнєва — тільки воєнними хитрощами Москви.

В імперії вирує. Люди, переборовши страх, ведуть революційну боротьбу за розвал імперії, знищенню комунізму і відновлення самостійних національних народоправних держав. Тиск поневолених робить складним становище гнобителів. Гнобителі пішли на політику детанту зі Західом коштом поневолених націй і коштом вільного світу, який пристав на концепцію однобічного відпруження, що засвідчив підписанням заключних гельсінських актів — визнанням статус кво поневолення, непорушності кордонів імперії й системи. Ніякого відпруження немає ані в середині імперії, ані у взаєминах її зі західним світом. Величезний вимарш російської флотилії в Середземному морі, зосередження советських дивізій на кордоні Норвегії, берлінський мур, відмежування поневолених країн імперії від вільного світу, 11 тисяч большевицьких шпигунів у Західній Німеччині, збольшевицькі в'єтнаму, Ляосу, Камбоджі, в якій комуністи вимордували мільйон двісті тисяч дітей, жінок, мужчин впродовж одного

року, систематичне опановування різних країн Африки безпосередньою окупацією, наприклад, якстрівськими військами чи пляновим большевицьким і постачанням російської зброї комуністичним змовникам, большевицькими Італії, Франції, Еспанії, Португалії, загроза „народного“ фронту в Греції, партизансько-підривна акція в Латинській Америці, розкладання американського суспільства — це тільки деякі докази однобічності політики детанту. І сьогодні, як десятки років тому, держави Західу рятують большевицьку імперію від розвалу економічною допомогою, технологічними засобами, визнаванням статус кво поневолення, відмовою будь-якої, навіть моральної чи політичної, підтримки національно-візвольної боротьби поневолених націй. Поневолені нації під сучасну пору здані на свою власні сили. Вони можуть визволитися тільки революційним, збройним зрывом, а не в наслідок еволюції, лібералізації, демократизації і комуністичної системи. Кожній імперії властивий терор, диктатура, військова окупація поневоленої країни. Кожному варіантові комунізму як монопартійній, клясократичній, антинаціональній, безбожницькій, тоталітарній системі з незмінною „диктатурою пролетаріату“, що є фактично диктатурою монопартії над пролетаріатом, над робітництвом і над цілістю народу взагалі — притаманний терор, насильство, заперечення і топтання всяких прав і вольностей людини й нації.

Імперію й комуністичну систему можна завалити тільки силою, тільки революційною боротьбою, лише збройними повстаннями народів. Скріплювати революційно-візвольну боротьбу всіма засобами — наше завдання. Мобілізувати фронт візвольного націоналізму проти большевизму, проти імперії, фронт національної ідеї проти імперіальської концепції, фронт народоправства проти тоталітаризму, фронт тейстичних сил проти воюючих безбожників, фронт героїки життя проти культу вигід життя, фронт віруючих у долги нації й героїчної людини проти табору скептиків і релятивістів, які нічого не створять, а угроблять кожну величну ідею.

Мобілізувати світовий протиболішевицький фронт, вказуючи на наявні факти й процеси візвольної боротьби націй у російській тюрмі народів, оприлюднюючи різними мовами світу документацію про цю боротьбу окремими книгами, періодиками як „АБН-Кореспонденц“, організувати й брати участь у міжнародних конференціях у пляні психологічної війни, організувати масові противолішевицькі акції, включаючи у них також волелюбні сили вільного світу. Ставати в обороні наших політичних і релігійних в'язнів, натавровувати терористичну систему, етно-, гено-, культуроцид, концтабори, психо-

тюрми і в'язниці, економічний визиск, русифікацію, колективізацію, що вбиває творчість людини, організувати сотні тисяч для наших акцій!

Рік 1977 — це Рік політв'язня в російській тюрмі народів і людей!

Рік 1977 — це 60-річчя захоплення большевицькою хунтою влади й започаткування найбільш реакційної контрреволюції, найтемнішої події в історії всіх народів і часів.

Рік 1977 — це також річниця початку величного пориву сил волі у березневі дні, коли почали валити російський царський абсолютизм, імперіалізм і колоніалізм. Хоча большевицьке зло хвиливо запанувало у наших країнах, все світліше й ясніше з підпілля поневолених націй, з катакомб підпільних Церков променює світло правди, добра, волі, справедливості, геройки і самопожертви на увесь світ, несучи йому оновлення духове, етичне, політичне, національне, релігійне. Екс орієнте люкс, але з катомбного, підпільного Сходу!

Розкривати злочинність большевицької контрреволюції, найчорнішої реакції всіх часів, організувати масові демонстрації перед будинками різних місій тиранів у вільному світі, зокрема у день цієї річниці, день, який започаткував масові вбивства й народовбивство, що коштувало біля 70 мільйонів жертв — це наше завдання у цьому році.

Видати різними мовами світу, зокрема мовами народів АБН, повні тексти документації світових і континентальних організацій типу ОН і інших про деколонізацію всіх імперій світу, отже й російської, про міжнародноправне визнання необхідності збройної боротьби поневоленої нації за самостійність і соборність проти колоніального панування, тексти закону Конгресу ЗСА про поневолені нації з 1959 р. Універсальної Декларації прав людини і інших такого роду документів, які засвідчують невідхиленість розвитку світу від імперії до національної держави, від деспотизму, тоталітаризму до респектування прав й гідності людини, від ліберального чи державного капіталізму до соціальної справедливості й солідарності всіх членів націй — дітей однієї матері-батьківщини, власної нації, від гедонізму егоїста до геройки націоналіста. Видавання й поширювання відповідної літератури під час різних імпрез світового чи вужчого розміру, олімпіяд, зустрічей, з'їздів наукового, мистецького і т.п. характеру. Видавання й поширювання літератури для народів за залізною заслоною, для бійців советської і сателітних армій, відкриття власної радіовисильні чи радіопересилань. Включатися ще більше, як досі, в бій ідей і концепцій у вільному світі, розгортаючи ідеологічну війну проти російської імперії й комуністичної системи, переборюючи політику дентанту, убивчу для всього людства, а висуваючи незмінно політику визволення!

Поневолені нації, їх визвольна боротьба — це духовна, політична надпотуга, яка завтра вирішить всенаціональними зрывами долю імперії й системи! Ко-

ли будемо мати душі народів, будемо мати все, зброю тиранів, якою закономірно розпоряджаються також поневолені! Не термоядерна зброя — це динаміт, що визначить вигляд майбутнього світу, але динаміт — це волелюбна душа Людини — Богоподібної істоти й Нації — думки Бога!

Ми віримо в непокорну вічну душу людини й нації й їх остаточну перемогу!

Немає іншого шляху визволення, як ставка на власні сили поневолених народів і прихильників їм благородних, патріотичних, волелюбних сил у світі.

Щоб могти розгортати власну незалежну визвольну політику і скріплювати визвольні процеси, треба мати власну фінансову базу! Щоб давати власну проекцію розв'язки світової ідейної, моральної, релігійної, соціальної, політичної кризи, треба мати власні матеріальні засоби!

Тому апелюймо до еміграції поневолених в СССР і в сателітних країнах народів розбудовувати ФОНД АБН, масово жертвувати не лепти, але постійний відсоток від заробітку, накладати на себе постійний податок на ФОНД спільної боротьби!

Розгоррати збіркову акцію фондів також поміж нашими прихильниками серед вільних народів, бо боротьба наших народів стримує большевицьку наvalu на їхні країни! Вона — вирішний чинник остаточної перемоги.

Ніхто нас не визволить, якщо ми самі себе не визволимо! Визволителі завжди приносять волю собі на чужій землі. Наша перемога у збройній боротьбі. Ніколи окупант не здасть добровільно наших країн. Його треба прогнати збройною силою! Розбудовуймо всебічно нашу власну силу.

ВЛАСНА ФІНАНСОВА БАЗА — ОСНОВА ВЛАСНОПІДМЕТНОЇ ПОЛІТИКИ! ЖЕРТВУЙМО МАСОВО НА ФОНД АБН!

Хай живуть самостійні соборні держави поневолених в СССР і сателітних країнах народів!

Хай живуть національно-визвольні революції — як шлях відбудови власних національних держав!

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛЮКУ НАРОДІВ
(АБН)**

C. ШАБАТУРА НА ЗАСЛАННІ

Недавно стало відомо, що С. Шабатуру 12 січня ц.р. звільнено з концтабору і депортовано на Сибір де має відбути ще три роки заслання. С. Шабатура, знана мисткиня-килимарка, була арештована в січні 1972 р. і засуджена на 5 років табору та три роки заслання. Її етаповано, як повідомляють, на заслання в Красноярський край.

До арешту С. Шабатура була здоровово, тепер має тяжке недіагнозоване шлункове захворіння: сильні болі в околиці підшлункової залози, шлунка і в околиці поперека; слабість, охлядість. Потребує клінічного догляду. Більшу частину часу ув'язнення в таборі Шабатуру тримали у внутрішньотабо-

Д-р Ольга Вітошинська

СИМОН ПЕТЛЮРА — ПУБЛІЦИСТ І ЖУРНАЛІСТ

(Закінчення)

Досі говорили ми про Симона Петлюру як про ідейного публіциста, що своїми влучними і переконливими міркуваннями намагався виховати українського читача на політично-зрілого українця, який умів би мислити державницькими категоріями, а відношенні до москалів утримати свою національну стійкість.

Тепер повернемося до Симона Петлюри — талановитого журналіста, що міг у кожній ділянці нашого життя сказати своє цікаве й розумне слово.

У згаданій на початку книзі знаходимо дві статті про журналістику, які добре віддзеркалюють ідейну настанову Симона Петлюри. У статті „Українська преса та її дефекти” (107) автор дорікає українській пресі, що в ній велика „прогалина щодо національного питання”, зате хвалить київську „Просвіту”, яка проголосила конкурс на брошуру про автономію України, бо ж досі вона видавала книжки про Ірландію, Нову Зеландію чи Америку.

Проте, куди цікавіші й зовсім модерні його міркування щодо ролі журналістичної критики. Узвіши за приклад статтю зі щоденника „Рада” якогось АБ., С. Петлюра іронізує: „... випише отак заголовки статтей, перекаже зміст їх, пересипле цей переказ вихвалюваннями (і) він гадає, що свою роль як критика, скінчив (...). Щасливий український читач! (...) Щасливий і український критик „Ради”, що так нехитро і примітивно розуміє свої обов'язки літератора. Таку „критику” ми повинні осудити (...) оцінити як шкідливу, нікчемну, (яка) не відповідає основним завданням і тим вимогам, які в кожній літературі ставляться до критичних статтей (...). Во ж „завдання

критика розкривати, чого не хватает нашій журналістиці, в чому її хиби, а не тільки достоїнства, чого бракує окремим літераторам, на що вони повинні звернути увагу, щоб їх статті справді приносили користь читачеві (...). Сила критики, значення її полягає в тому, що вона звертається не тільки до свідомості читача, а і до волі його. Та тільки заклик критика до волідіяльності читача може бути тоді, коли він, критик, має свій власний світогляд (...) коли він знає по якомусь питанню не менше од того, кого критикує (...). (А тим часом) він знає тільки одне: хвалити! У цим він шкодить молодим українським журналістам. Призвичаївшись до похвали, вони проймаються її отруйним духом, не ростуть як журналісти, а кам'яніють, топчується на мертвій точці (...). Зазначена „критика” ще більшу шкоду робить громадянству українському (...). На цьому ґрунті виростають такі небажані й огидні явища, як „преклоненіс” перед авторитетами, обмеженість і вузькість поглядів та думок, закоханість у форму, переоцінка наших культурних сил, нашої інтелігентності, наукової підготови — т. є все те, що страшною гальмою встряває в наш розвиток і заважає нам вибитись на широкий шлях вільної, незалежної думки. Привчаючи до обмеженості, до самозвеличання (...) вказана критика, звичайно, виявляє своє внутрішнє убожество, нездатність до тієї ролі, за яку вона береться (...). Той факт, що в одинокому щоденному органі українському (...) можуть з'являтися подібні „критичні огляди”, навіває дуже сумні думки: невже редакція „Ради” думає, що наша журналістика (...) потребує одних тільки дитирамбів та возвеличувань, замість (...) безсторонньої оцінки?”

Треба дивуватися аристократичній холодно-кровності Симона Петлюри, з якою він розчинив книжку Суворіна, сам заголовок якої човартий! — „Хохли і хохлушки” (116). Замість попасті у справедливий гнів, наш автор вдався до іронії: „Першим кроком до реформи нашого театру автор (Суворін) вважає підмішування до українського репертуару російських

ровій тюрмі, часто на карцерній нормі харчування, а також у карцері. Медичної допомоги їй не давали, або давали навмисно недобросовісно. Протестуючи проти цього, С. Шабатура заявила про свою відмову від медичної опіки на час перебування в таборі.

Всі жінки-політв'язні — Оксана Попович, Ірина Стасів-Калинець, Ірина Сеник — дуже страждають на виснажливі кровотечі матиці.

п'ес, дякуючи чому „малороси вступили б в область європейського репертуару”. Чому вишні, а чому не черешні? Ми... гадаємо, що більш натуральним засобом (...) були б здобутки цілої європейської драматичної літератури, яка по своїй артистичній вартості в багато дечому стойть значно вище російських драматичних творів. (...) Кваліфікуючи талан... Заньковецької як щось незрівняне в артистичному світі, як геніяльну появу, що своїми здібностями стойть вище європейських Елеонори Дузе або Сари Бернар, — публіцист Суворін (...) сплюгавив українську ідею, якій весь вік служила на рідному театральному ґрунті артистка (...) Назва книжки „Хохли і хохлушки” — анахроністична, в дусі старих, і досить дурних, вибриків проти українства.”

Оцей дурний московський вибрік, мабуть, надхнув Симона Петлюру взятися за опрацювання довшого есею: „До ювілею М. К. Заньковецької” (133) — есею, якого не посorомився б найкращий сучасний театральний критик будь-якої країни. Порівнявши скромну українську драматургію з європейською, в чому він виявив ґрутовнє знання предмету, далі висловлюється так: „Які чудові образи світової драми створила б Заньковецька (...) коли б не обмежувалася українським репертуаром.” Проте це не докір, бо, з другого боку, він високо ставить її український патріотизм. Для цього він наводить такий факт зі свята Котляревського у Петербурзі: „Біля убирадльні артистки стояв натовп молоді, письменників і прихильників її таланту (...) У присутності публіки, Суворін звертається до „самої любімой, скромной і талантлової актриси” з проханням ощасливити „русскую” сцену і покинути українську. Зі слізами в очах артистка відповіла: „Наша Українаслишком бедна, чтобы ее можно было покинуть. Я слишком люблю ее, мою Україну і ее театр, чтобы принять ваше предложение.” Буря оплесків усіх, що стояли біля убирадльні, заглушила слова Суворіна.”

Брак місця не дозволяє довше зупинитися на цьому зразку знаменитої критичної розвідки С. Петлюри про Марію Заньковецьку — геніяльну прикрасу нашої сцени. Додамо тільки від себе, що такої ж думки про Заньковецьку була й не менше геніяльна Леся Українка,

яка дуже зраділа, коли її повідомили, що головну ролю в „Блакитній троянді” — единій п'есі, що йшла на сцені ще за життя письменниці — гратиме якраз Марія Заньковецька.

Таким же вдумливим і компетентним літера-

„ВАМ УКРАЇНА СКЛАДАС ШАНУ”

Вірш, що його тут містимо, отримано з московської країни неволі і рабства. Його написали українські культурні діячі, які караються в большевицьких тюрмах і концтаборах. Вони, що були ув'язнені після визвольної збройної боротьби, називаються молодими і свій вірш присвятили старим українським політв'язням, членам ОУН-УПА, що вже довгі роки караються у московсько-большевицькій каторзі. Між українськими політв'язнями, старими партизанами та молодими-культурниками існує духовна єдність і повне взаємозрозуміння, бо всі вони поневіряються за одну і ту саму ідею — за визволення українського народу з-під московського ярма, за створення української самостійної суверенної держави. Також існує співпраця українських політв'язнів з політв'язнями інших народів, які мають ту саму долю за те, що виступають в обороні національних, людських і релігійних прав своїх народів. Вони спільно борються проти сваволі большевицьких опрічників, знущання яких переходять усікі межі.

Тих, кого обмінула куля
І смерть солодка за Рідний Край,
Тих, кого рокувала доля
В день поразки на прірви край,
Доручити про честь байдужий
Ta припинішкій німій юрбі
I будити камінні душі,
I носити народній біль,
Тих чекала важка Голгота
У неволі десятки літ,
Нести ім'я своєго Бога
І добру славу своєї землі
В світлі зла, і хули, і наруги
Між своїми й чужими людьми,
І живити святыню в других,
І ставати за неї грудьми.
Вам, ув'язнені лицарі чести,
Що підкошеним цвітом лягли,
Вам, які в чужині, в нещасті
І вроду і дух зберегли —
Україна складає шану,
I, допоки нам світити день,
Збереже вас народня пам'ять,
Як шляхетних своїх дітей.

В кінці цього вірша колишній в'язень від себе додав, що його просили пояснити, що вірш був складений від імені України і через те не повинно бути індивідуального, особистого автора.

турним критиком показався Симон Петлюра у статті під велемовним заголовком: „І. Франко — поет національної чести” (160), у якій, побіч захоплення творчістю галицького поета, читаємо гіркі рядки на адресу українського громадянства: „Звичайний трагізм, що переслідує провісників „нових слів” (...) не минув і Франка: тільки зрідка кволій відгомін викликали його слова, ще рідше за тим відгомоном ішли діла, і на його бадьюри заклик до світла-бортіби, — відповідало все те саме старе, мов задубіле мовчання, все та сама німотна покірність, ця ганьба і прокляття в житті українського народу (...).” А чайже: „Полюбити творчість цього поета — це знайти в ньому джерело не тільки естетичної насолоди, але й запас вражень, що організують психіку українця й оздоровлюють волю його, таку пом’яту віковічними злигоднями історичними (...).” бо ж: „Поетова муза народилась у часах, коли в національному житті панувало безладдя, і хаосом та протиріччям того життя вона просякла (...).” І цей відбиток змісту національного життя в поетовій творчості, такий глибокий і такий історично правдивий, що, здається, неможливо зрозуміти психологію українського суспільства 80-90-тих років, не ознайомивши з поетичними інтерпретаціями його (...).”

Момент національної чести і гідності у Франка з'ясовує Симон Петлюра такою картиною Галичини: „Соціальна відсталість, безпросвітні злідні, залежність від гнобителя, що здеморалізував підлеглого і поволі позбавив його людської гідності, погасив у нього пошану до себе самого і довів його врешті до тієї межі, за якою вже не постають ні протести, ні питання про честь, — це те тло, що його давало Франкові життя української Галичини.”

І тут знову мусимо підкреслити начитаність Симона Петлюри західною літературою і влучні порівнання з європейськими письменниками, — з одного боку, — та перекликування з літературною оцінкою Франкової творчості Сергія Єфремова, з другого.

Зокрема зупиняється Симон Петлюра над проблемою рабства, до якої так часто звертався Іван Франко, щоб розбудити наш сором”. І тут прориваються в Симона Петлюри пророчі, зло-

віщи слова, які незабаром сповнилися в час Визвольних Змагань: „Можна жалувати раба (...) можна пояснити риси рабської психології в пізніших, вільних поколіннях, але жити з ними (...) і разом з ними йти до спільноти мети, — неможливо. Нема певності. Не може бути твердого епетя: не підтримають до кінця, швидко охолонуть, а то й зрадять (...) З рабством треба боротися, як це робить Іван Франко: „В довгстривалому процесі звільнення і перетворення в „нову людину” великий вплив на психіку має протиставленням рабським рисам — рис протилежних (...) Франко (...) поєднає особливу здібність заторкувати чутливі місця свідомості, як от сором почуття національної гідності (...) Франко сильніший за всіх інших українських поетів і (...) може цими ударами викликати бунт, обурення (...) Слово його б'є як батіг і очищує як каяття.” Тут автор приводить відому Франкову поезію: „Ти, брате, любиш Русь як хліб і кусень сала (...) Я ж не люблю її з надмірної любові.”

Підсумовуючи цю глибоку й продуману статтю, Симон Петлюра стверджує що „в громадсько-поетичній проповіді поет має на увазі: 1) реального ворога, історичного і сучасного, що його насильство сковує розвиток українського народу і 2) ворога, що затаївся в колективній душі українській, у здавен понівечено му історією, національному „Я”, який ще небезпечніший ніж перший (...).” І хоч лице червоніє від сорому, як читаєш пожовклі сторінки нашої історії, але вона також, — як переконує нас Франко, — зберегла й інші сторінки, здатні (...) підносити гордість.” Франкова поезія — закінчує Симон Петлюра, — мов хміль, хвилює і збуджує сили і мов іскра запалює почуття національної свідомості.”

Ця жменька виписок із статей, розвідок і есеїв Симона Петлюри, дає тільки неповну картину праць цього публіциста-інтелектуала, надхненого свідомою любов'ю до України і забезпеченого нею перед довір'ям до підступного, обманливого ворога. Не можемо ствердити, наскільки його писання діяли на його сучасників, схилимося радше до думки, що вони не вспівали ще за ходом думок, вони були для них надто радикальні й суперечні до цього, з українського боку, широго „побрратимства” з

ВЕЛИКА ВТРАТА

З великим смутком повідомляємо членство Організації Визвольного Фронту і все українське громадянство, що 2-го березня 1977 р. відійшов у вічність на 74-му році трудолюбивого життя.

с.п. мгр. Роман БОРКОВСЬКИЙ

народжений 14-го травня 1903 року на Західно-Українських Землях.

Похорон Покійного відбувся 11-го березня 1977 р., на Gunnersbury Cemetery, Acton W3

Вічна Йому пам'ять!

Дирекція Української Інформаційної Служби
в Лондоні

Дирекція Української Видавничої Спілки
в Лондоні

Покійний Роман, здобувши середню і високу освіту, працював учителем в середніх школах у Чорткові і в Бережанах, втішаючись справжньою пошаною шкільної молоді, а зокрема своїх учнів.

Від ранньої молодості Покійний був палким патріотом і вже 16-літнім юнаком зголосився добровільцем до українського війська в Галицькій і в Наддніпрянській Арміях, де боровся за українську державність в 1919 - 20-их роках. Після Визвольних Змагань, працюючи вже учителем, був діяльним на культурно-громадському полі та в підпільно-революційних організаціях, за зв'язки з якими був арештований німцями.

Після другої світової війни перебував у Німеччині, де теж проявляв всесторонню діяльність, був директором 3-річної Торговельної Школи в Новому Ульмі, а одночасно визначною особистістю в українському націоналістичному русі. Опинившись у Великій Британії, був одним з тих провідних діячів, які клали основи українського зорганізованого життя на цьому терені. Був співзасновником журналу „Визвольний Шлях” та Української Видавничої Спілки, якої був діловим директором та адміністратором. На протязі багатьох років був членом ТП ОУН; членом Ради СУБ; співзасновником ОбВУ; СУУВ і директором школи українознавства в Лондоні; Кооперативної Спілки „Нова Фортуна”, і її

москалями, яке так дорого нам коштувало і загнано в нову неволю.

Проте, якщо це правда, що на помилках можна чогось навчитися — то для нашого молодого покоління журналістів і публіцистів статті Симона Петлюри повинні стати основним підручником української пресової мудrostі і модерної політичної думки, яка на ці помилки вказує.

секретарем в початкових роках; адміністратором, а потім довголітнім редактором тижневика „Українська Думка”; членом Кураторії Бібліотеки ім. Т. Шевченка; членом Спілки Укр. Журналістів у Вел. Британії та активним діячем на всіх ділянках зорганізованого життя. Був також автором багатьох праць, статей та перекладів, а теж підготував до друку ряд книжкових видань.

Залишив у горі та смутку Дружину й дітей в Україні та інших членів родини на рідних землях і на чужині.

ВІДПІШЛА У ВІЧНІСТЬ Св. п. ЮЛІЯ ТУТКА

У глибокому смутку повідомляємо дальшу родину, друзів, приятелів і знайомих, що 16-го грудня м.р. в Бостоні на 65-му році життя упокоїлася в Бозі моя найдорожча Дружина бл.п. Юлія Тутка, з дому Налисник — колишній в'язень польського концентраційного табору Березі Картузької, невпинна працівничка на церковній та народній ниві, як в Україні, так і на еміграції.

Бл. п. Юлія народилася в Опарівці на Лемківщині. Похорон відбувся 20-го грудня м.р. при численній участі родини, приятелів, знайомих і парохіян з похоронного закладу Володимира Бойка до церкви Царя Христа в Бостоні, а опісля на цвинтар Мовні Говп.

У глибокому смутку: муж Володимир, сестри з родинами — Марія Ярема, Катерина Дедовець, Текля Зебняк, Ольга Турчин з мужем Миколою та Тася Налисник. В Україні: сестри Пелагія Налисник та Олена Хруняк, братова Марія Налисник, у Польщі брат Іван Налисник та близька і дальша родина в розсіянні.

СВІТЛІ ПАМ'ЯТИ ГРИГОРІЯ ЛЕХА

26-го січня ц.р. в Амстердамі, Н. Й., відійшов у вічність на 92-му році життя бл.п. Григорій Лех. Народжений у Галичині біля Золочева. Був активним працівником у громаді, працював довгі роки в кооперації, яку сам заснував, згодом був війтом і радним і на тому становищі багато допомагав своїм землякам, не зважаючи на загрозу з боку окупантів.

Пскійний був дуже лагідної вдачі. Свого сина одинака виховав у релігійному і національному дусі. Син за приналежність до ОУН був арештований поляками і загинув мученицькою смертю в концтаборі у Березі Картузькій.

По приїзді до Америки в 1951 році пок. Григорій працював якийсь час у шпиталі, а перейшовши на пенсію доживав віку при родині М. С.

Смерть бл.п. Григорія Леха, заслуженого гро-

В. Гаврилюк

ЕЛЕГІЯ ПРО ДРУЖБУ

Пам'яті мистця Володимира Ласовського

Щирість, приязнь, довірливість, братерство і ще і ще більше таких понять, але жадним з них я не зважився б назвати той тип дружби, що в'язала мене зі сл. п. мистцем Володимиром Ласовським. Від першої зустрічі, якої тепер не здатний пригадати, ми якось особливо добре один одного зрозуміли і відчули.

Незабутній Владко захопив мене своєю палкою вдачею і такою соняшною, як рідко в кого буває, а своїм ентузіазмом неначе порвав мене в нову дійсність.

Бувають же різні дружби, але назагал усі вони мають свої більше чи менше виправдані обмеження, свої, так мовити б, пороги, які переступати не завжди можливо і побажано. Такого чогось у напому знайомстві і в нашій дружбі я ніколи не відчув.

В кожну пору дня і ночі я міг постукати до помешкання В. Ласовського, і був певний, що зустріну привітне його обличче і теплі та дружні слова, що, неначе свіжий і мерехтливий джерельний струмінь, освіжували мене.

Не можу забути, як, по приїзді родини Ласовських до Нью Йорку з Південної Америки, ми з Покійним, по довшій кореспонденції, зустрінулися. Я саме вийшов з лябіринту ньюйоркської підземки і трохи розгублено розглядався, коли враз почув знайомий голос і, скинувшись очима, побачив у вікні першого поверху Покійного (як же назуву його тепер?) з усмішкою, якою бадьорив мене і закликав до найшвидшої зустрічі, до свого скромненького родинного гніздачка, на одній з вулиць Брукліну (бо де ж би!).

мадянина-патріота, викликала глибокій жаль у всіх, хто його знов. Після похоронних відправ в українській католицькій церкві св. Николая, родина і численна громада друзів і знайомих відправили Покійного в останню дорогу на вічний спочинок на цвинтарі св. о. Николая в Амстердамі. По похороні відбулась трапеза в Українському Домі, в якій взяли участь члени ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ і інші. Під час трапези, за згодою родини, переведено збірку на Фонд Оборони України замість квітів на могилу Покійного. Зібрано \$112.00. Добре слово про бл.п. Григорія Леха сказав друг Осип Пащак.

Ми зустрілися не як друзі, а як брати, нехай це може звучати, як сентиментальна фраза. Його увічливість, привітність та чесність, позбавлені усього робленого, задля годиться, були для мене святым, а таких свят я в той час дуже потребував, тих нескінченних наших розмов, в яких ми скидали усі маски.

Роки від 1933-го, тобто від року нашого знайомства, до 1939-го це був час буйної творчості і громадської діяльності в житті Володимира Ласовського. А був це незвичайно буйний період в історії Галичини, зокрема в історії Львова.

Я й сьогодня не здатний, без майже священного хвилювання, згадувати той незвичайно буйний Львів тридцятих років. І треба признасти "о індивідуальність Ласовського, на тлі того Львова, яскраво виділяється, як видатна особистість в секторі культури, а то й політики.

В той час молоде подружжя Ласовських влаштувалося, пригадую, в просторому приміщені, мабуть, на вулиці Оссолінських, а згодом на іншій — на Личаківській дільниці Львова. В тому часі мешкав я разом з мистцями Романом Чорнієм, Павлом та Іванюком в домі сенатора Дмитра Левицького, де нам пані Ася Левицька винайняла простору кімнату і нами по змозі опікувалася.

Думаю, що тут ми й познайомилися з незабутнім Владком. Тут я показав йому брульйони з хаотичними віршованими нотатками, з яких повстала скромна книжечка моїх поезій, зредагована поетом Б. І. Антоничем. На ділі виключній ініціативі Владка завдячуя появу обох збірок моїх поезій. З цим Покійний мав багато клопотів, правду кажучи, зайвих. Алеж воно лежало в характері його імпульсивної вдачі: раз піднявши якусь акцію довести її за всяку ціну до кінця, та й не тільки це — навіть позмагатися з перешкодами, які для нього не приносили нічого крім турбот і витрат часу. Саме в таких клопотаннях його характер особливо яскраво сяє. А в той час уже в'язала його дружба з феноменальною особистістю поета Б. І. Антонича, який

в особі Влодка знайшов теж вийняткового друга.

Захоплення новизною мистецьких досягнень, що долинали до Львова з європейського Заходу, зразу з'єднало нас трох, бо й Антонич теж жував цікавився мистецьким модернізмом.

Події Другої світової війни внесли несподівані зміни в наладнаний зміст нашої дружби.

Зустріч у Парижі в незвичайно трудних життєвих обставинах була тільки випадковим епізодом на цьому етапі чергового історичного ісходу української еміграції.

Правда, Влодко був уже з Парижем знайомий з часу передвоєнного студійного побуту.

Думаю, що проминуло, мабуть, кільканадцять літ, поки доля звела нас на бруклінській квартирі, на континенті Північної Америки. Безумовно, що це не був уже той непосидючий красень, якого я знову у Львові, але це все таки був той же запальний Влодко, той самий ентузіаст з трішки цинічною усмішкою, з безцеремонним дружнім словом, захоплений новим, до речі, ще не зовсім влаштованим ньюйоркським побутом.

Я не збагну, як, зайнятому непосильним заробітчанством, Влодкові прийшла до голови ідея клопотатися виданням збірки моїх поезій. Так, це була парадоксально шляhetна особистість.

У нього був свій світ, свій уявний вимір, в якому ширяла його буйна вдача. Володимир Ласовський був ентузіястом-візіонером і романтиком-оптимістом. Він умів і любив організовувати біля себе дружні гурти і надихати їх своїм захопленням для ідей та ідеалів, якими сам горів. В нього була вроджена симпатія до людей діяльних.

А втім, навіть будова замків на льоду була іноді його мрійницькою поезією, якій він часто з юнацькою довірливістю віддавав себе, якщо дійсність ставала занадто непривітною.

Тільки дякуючи цьому ентузіазмові Влодка в Нью Йорку у 1969 році відбувся мій літературний вечір.

Очевидно, що історія видань двох скромних книжечок поезій в балянсі діяльності і творчості В. Ласовського тільки епізоди, але вони характеристичні і не ізольовані в біографії Покійного.

Несподівано відійшов від нас мистець Воло-

димир Ласовський у вири громадської і творчої праці, в один з вечорів листопада 1975 року.

Володимир Ласовський був видатною творчою особистістю, видатним мистцем з широким тематичним засягом есеїв, що дожидають на свою публікацію. Він був тонким знавцем і ентузіястом літератури, театрального мистецтва і музики. Була це людина гарячої вдачі, наслажена природним, духовним аристократизмом.

Що ж, хоч нам риють обличчя слізози пана-хид і похоронів, не забуваймо, що над жалобними корогвами нашого скитальства сяє надобсистий ідеал усіх видатних наших покійників, якому вони служили.

Дозволь, незабутній, дорогий Влодку, цими словами попрощати тебе біля воріт невблаганного потойбіччя.

ЯК ЖИВЕ ПРЕЗИДЕНТ

Пост Президента З'єднаних Стейтів не лише вимагає від нього величезної відповідальнosti, але й забезпечує його всяким можливим люксусом і привileями.

Президент Картер, як і його попередники, має до своєї диспозиції цілу ескадрилью джетових літаків і гелікоптерів, маленьку армію особистої обслуги, яка готова задовільнити кожну його примху, секретну службу, розкішний вакаційну оселю в Кемп Дейвіді, наймодернішу яхту і великий басейн для плавання.

„З багатьох поглядів ми трактуємо нашого Президента як короля”, — заявив Джордж Ріді, колишній пресовий секретар президента Ліндана Джонсона.

Персональна летунська команда Президента складається з 35 осіб, готових кожної хвилини до його розпорядження.

„Ер Форс Вон” — літак, яким звичайно відбувається подорожі Президента, одночасно є апартаментами Президента, обставленими люксусовими меблями, з його особистим офісом, кабінетами його дорадників, спальнями, ідалінєю і, звичайно, кухнею.

Якщо Картер хоче відвідати своє рідне містечко Плейнс, він натискає гудзика, і за 20 хвилин на південній поляні Білого Дому вже сідає безшумний гелікоптер, який відвозить його на Повітряну Базу Ендрус, де пересідає він на джет, який доставляє його на маленьке летовище в Плейнсі.

У Кемп Дейвіді Картер має ізольовану від цілого світу невеличку оселю, де може насамоті займатися державними справами. Тут же мешкає його родина, до послуг якої є плавальний басейн і майданчики для гольфу і тенісу.

У Вашингтоні влітку Президент може відсвіжитися,

"НАРОД НІЧОГО НЕ ЗНАВ ПРО ЗАСУДИ З ПОЛІТИЧНИХ МОТИВІВ..."

(УЦІС) В Україні самвидавним способом поширюється заява Є. С. Грицяка, яку нижче передруковуємо:

**ГОЛОВІ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР
МИКОЛІ ВІКТОРОВИЧУ ШІДГОРНОМУ.**

**Грицяк Євген Степанович,
житель села Устя, Снятинського району,
Івано-Франківської області, Української РСР.**

ЗАЯВА

Прошу дати мені і моїй сім'ї дозвіл на еміграцію із СРСР. Свою заяву пояснюю такими мотивами:

У 1949 році я був засуджений на 25 років позбавлення волі. У 1956 році я був звільнений Комісією Президії Верховної Ради СРСР. У 1959 році був арештований на підставі рішення Президії Верховної Ради СРСР. У 1964 був звільнений Верховним Судом СРСР.

Та звільнений я тільки від тюрми, а не від переслідувань та цікувань. Ось мое життя в Радянському Союзі після двох звільнень:

Якось у серпні 1958 року в газеті „Прикарпатська Правда” — органі Івано-Франківського обкому компартиї України та обласної Ради депутатів трудящих — була поміщенна стаття, в якій розповідалося про хід будівництва палацу культури в селі Стецева. Оскільки тим будівництвом керував я, то газета назвала й мене. Та ще як назвала! Там я й інженер, і мистець, і будувати мені не першина; до того я вже багато чого набудував у селі Рахни на Вінниччині, за що до мене безпереривним потоком надходять листи з подяками від трудящих...

Мені соромно було читати таку видуману похвалу. Бо який же я інженер? Я ніколи не вчився в інституті, а на той час навіть середньої освіти не мав. Проте газета твердила, що я — інженер. А що я будував у селі Рахни? Абсолютно нічого. Там я був і вантажником, і коміньярем, і маляром. На будівництві не працював, хібащо на одному будинкові помалював дах. Та, коли вірити газеті, я там будував і будував...

Не знаю, що саме спонукало редакцію такої відповідальної газети надрукувати таку безвідповідальну статтю. Також не знаю, чому вслід за згаданою

відвідувши невелику подорож у своїй знаменитій яхті по ріці Потомаку.

Президент може проводити цілі дні не виходячи з Білого Дому, де має все до своїх послуг: власного лікаря і фрізієра, а також невелику алтеку і бар.

Президент забезпечений усім, щоб мати змогу зосереджуватися над внутрішніми і зовнішніми справами Америки.

статтею мене було повідомлено, що моя прописка анулюється через те, що я ніде не працую...

Я був змушенний виїхати з дому. Знайшов роботу і прописався в місті Караганді, де 28 січня 1959 року був арештований за постановою Президії Верховної Ради СРСР. В постанові мовилося, що рішенням Комісії Президії Верховної Ради СРСР від 27 серпня 1956 року, на підставі якого я був звільнений з ув'язнення, анулюється з огляду на тягар мого злочину. В такий спосіб знову набрав чинності мій вирок від 12 грудня 1949 року — 25 років ув'язнення...

Даремно я впродовж довгих років поновного ув'язнення вимагав, щоб мені пояснили, в чому саме полягає тягар мого злочину. Замість пояснення завжди отримував відповідь: засуджений правильно. Все стало зрозумілим тільки 6 жовтня 1964 року, коли я звільнився з ув'язнення на підставі рішення Військової Колегії Верховного Суду СРСР. В протоколі засідання Колегії, зокрема, мовиться (цитую з пам'яті виступу прокурора). „Його (тобто мене) звинувачували в тому, що він після звільнення в 1956 році ніде не працював, не припиняв антирадянської діяльності і створив у Вінницькій області Організацію Українських Націоналістів... Після ретельної перевірки вияснилося, що він навіть дуже добре працював, ніякої антирадянської діяльності не проводив, жодної організації не створив; також ніде не зауважено, щоб він висловлювався проти Радянської влади. Зауважено тільки те, що він був недоволений з приводу того, що йому не дозволяють вдома жити”.

Коментарі до цього, мабудь, зайві. До того ж усе це вже далеко позаду. А попереду що?

Попереду газета „Прикарпатська Правда” від 30 травня ц.р. із статтею І. Колодяжного „А в'язка-то гнила”, в якій автор злісно виступає проти мене та моего близького друга з часів ув'язнення — Авраама Шіфріна. У згаданій статті я вже не інженер та митець, як колись, а куркульський син, дезертир і буржуазний націоналіст. Там, зокрема, мовиться: „Йому була надана можливість працею спокутувати провину. Дозволили продовжувати світі. Саме там, у віправно-трудовій колонії, він закінчив середню школу. Чим же відповідав на це? Систематично порушував встановлений режим, плів злісні наклени на радянський лад.”

Я бачу, що Колодяжний добре обізнаний з мосю особовою справою, але чомусь ніяк не второпав, як він сам пише, де Рим, де Крим, а де попова груша. Для того, щоб поставити все на своє місце, попробую навести деякі координати.

У характеристиці, яку я одержав при звільненні, є такі рядки: „...до 1956 року систематично допускав випадки порушення встановлених порядків, за що не раз підлягав дисциплінарним стягненням”.

В 1956 року Грицяк свою поведінку змінив у позитивну сторону. Працював на різних роботах, до праці ставився сумлінно".

Інший документ — мій атестат про середню освіту, якого я одержав у 1961 році.

Коли зіставити наведені документи із статтею Колодяжного, то виявляється таке: в 1961 році я закінчив середню школу, а ще до 1956 року відпливувався за неї систематичним порушенням встановленого режиму та злісними наклепами на радянський лад. Брав, як то кажуть, наперед! А до того я ніколи не порушував режиму, тільки повставав проти нього; я ніколи не зводив наклепів, тільки протестував. Для ілюстрації подаю уривок з моого листа протесту адресованого Центральному Комітету КПРС від 1.XI.1961 р.:

„З огляду на те, що з липня місяця 1953 року на мене обрушаються репресії за репресіями з причини моєї участі в страйках в'язнів міста Норильська у фальшивому світлі і що органи держбезпеки ще й досі представляють події Норильська у фальшивому світлі, клясифікуючи їх як антирадянські виступи — я рішив написати до ЦК КПСС лист-протест проти подібних дій КГБ.

Опинуло коротко справжні причини і характер подій, що мали місце в Норильську в 1963 році.

Тепер уже немає потреби доказувати, що масові арешти, які відбувалися в нашій країні за життя Сталіна, були нічим неоправдані і необґрунтовані, і що методи слідства були незаконними і нелюдськими. І все це було відмічене Пленумами і З'їздами КПСС. Про це варто згадати лише тому, що саме із злочинні методи слідства і арештів були першими ланками в безконечному ланцюгу порушень соціалістичної законності і моралі. Далішими ланками в цьому ланцюзі сяявлі були військові трибунали т.зв. „особис совєціанія” при МГБ ССР, які судили людей потайки від народу, при закритих дверях або навіть заочно.

Народ нічого не знову про засуди з політичних мотивів, не було нічого відомо про цю категорію людей і народним представничим органам — Радам Депутатів Трудящих. Не знали нічого про причини арешту і про долю засудженого навіть його родичі. У них тільки конфіскували майно і казали: „Ваш, чоловік або брат — ворог народу, ..якщо ви не зрештесь його, вас знімуть з роботи і вишлють на Сибір!”

І так, понижений, ображений у своїй людській гідності, позбавлений свободи майна, родичів, знаних, охоплений почуттям пригноблення і приреченоті, засуджений їхав у віддалені райони ССР, в т.зв. ІТЛ, де на нього з новою силою обрушувалась машина пригноблювання особистості і де вічними й незмінними супутниками в'язня були: сурова ізоляція від народу, образи, побиття, голод, холод, непосильна праця, розстріли. Слід відзначити, що це явне нехтування соціалістичної законності і норм людського співжиття не тільки не пересліду-

валось, але часто й заохочувалось. Кожна спроба протесту розглядалась як антирадянський виступ і викликала нові репресії.

У такому безправному положенні перебували в'язні всіх спецтаборів, які були розкинуті на величезній території Союзу від Мордовії до Камчатки.

Одним з таких таборів був Горний табір МВД ССР в м. Норильську на Таймирському півострові, далеко за полярним колом.

Положення в'язнів у цьому табору було таким же нестерпним і безнадійним, як і по всіх інших таборах тієї ж категорії. Єдине, що підтримувало людей на дусі — була віра в перемогу правди і справедливості, без якої було немислимим і само існування советської влади. Славілля, що панувало в нашій країні під час культу особи і яке найбільше позначалося на долі в'язнів, було тільки тимчасовим пerekрученням соціалістичного укладу і вічно тривати не могло. За головного винуватця такого положення люди вважали Сталіна. Багатьох громадян засуджено за висловлювання проти Сталіна і за побажання йому якнайскоршої смерті.

У травні місяці 1953 року Сталін помер, але положення в'язнів ніяк не покращало, але ще й більше погіршало.

Наведу кілька прикладів:

Навесні 1953 р. при 5-му таборовому відділі в спільному порядку зорганізовано штрафний лагпункт, і уже в травні туди почали звозити в'язнів з різних відділів Горного табору.

23 травня з 1-го л/о вивезено групу в'язнів на згаданий вище штрафний лагпункт. Серед „штрафників” був один віруючий, який ніяк не хотів розставатися зі своїм товаришем (теж віруючим), що залишався на 7-му л/о. Він став просити в оперуповноваженого ст.лта Ширяєва, щоб і його відправили на штрафний лагпункт, аби лише не роз'єднували з товаришем. Ширяєв дозволив останньому відправитися на штрафний лагпункт і наказав йому сидати на машину. В'язень зрадів і побіг до машини і тут же був застрелений ст. л-том Ширяєвим. Його товариш, що сидів уже на машині, зістрибнув на землю до вбитого друга і також був убитий тим же ст. л-том Ширяєвим.

Наступного дня з 4-го л/о на штрафний пункт вирушила група в'язнів з 13 осіб. Ця група мала йти пішки через тундрі. Тоді вже танув сніг і в тундрі подекуди стояла вода. І ось, звернувшись з дороги в тундрі, конвой спрямував людей в воду. Перед водою люди спинились і стали просити дозволу пройти сухим місцем. Конвой за свою традицією накинувся на в'язнів з лайкою і погрозами, змушуючи їх іти в воду. В'язні відмовилися йти і, щоб не дати конвоєві приводу застосувати зброю, посідали на сніг і заявили, що сидітимуть аж поки не прибуде офіцер. Прибув офіцер, вислухав скаргу в'язнів, взяв в одного з солдатів карабін і пострілом у голову вбив в'язня Софонюка, що сидів попереду.

Одночасно одержано вістку з 3-го л/о, що там,

в присутності генерала Сем'онова поранено 15 і вбито 6 в'язнів.

Славілля це викликало замішання серед в'язнів Горного табору. Ніхто не зінав, де коли й на кого буде скерований черговий постріл. Але довго чекати не довелося: 25 травня 1953 року на 5-му л/о відкрито вогонь з автомата по групі в'язнів, що стояли біля входу до житлового бараку. З них 6 поранено і одного вбито.

Генеральному Секретареві ЦК КПСС Леоніду Ільичу Брежнєву пані Індірі Ганді, прем'єр-міністрові Індії

На 15-ій Конференції ЮНЕСКО, що відбулася в жовтні-листопаді 1968 р. в Парижі, однодушно схвалено запропоновану Індією резолюцію, що передбачає світову співпрацю в сприянні розбудови міста Аурорвіль.

А. А. Фомін, голова радянської делегації на цій конференції заявив: „Радянська делегація цілковито підтримує проект резолюції, що його внесла Індія”.

Згадана резолюція передбачає, зокрема, що в Аурорвілі „люди різних країн житимуть у тісній співдружбі і працюватимуть в галузі культури, освіти та ін. і країни-члени, які надають великого значення поширенню правдивої інформації і вільному обміну ідеями і знаннями, потверджують свою згоду і рішучість зміцнювати засоби спілкування поміж своїми народами.”

Відтоді минуло сім років, але вільного обміну ідеями і знаннями не забезпечено. Приклад: перше коротке повідомлення про Аурорвіль дісталося до нас через журнал „Індія“ (1972 р., ч. 2). Тоді я написав до Аурорвілю листа з проханнями повідомити докладніше про будівництво цього унікального міста. На много листа відповів секретар Наваджата. Він писав: „Ми висиласмо вам число „Аурорвільської Газети“, яка даст Вам уявлення про останні наші досягнення, і ще деяку літературу про Аурорвіль”.

Приобіцяної Наваджатом інформації я не одержав і написав йому про це. Відповіді не було, і таким чином наш зв'язок урвався. Очевидно, одностайно схвалена резолюція про Аурорвіль і досі залишається тільки добром наміром урядів різних країн, але не є керівництвом до їх дій.

Тим то я звернувсь до провідників двох дружніх держав з проханням звернути увагу на згадану резолюцію ЮНЕСКО і дати своїм урядам вказівки опрацювати і опублікувати угоду про полегшений і безперешкодний контакт поміж заінтересованими громадянами ССРС і Аурорвілем.

Під полегшеним і безперешкодним контактом я розумію:

1. Необмежений поштовий зв'язок (листи, бандеролі, посилики і гроши),
2. Вільні приватні подорожі громадян ССРС в Аурорвіль і назад в ССРС,

3. Виїзд заінтересованих громадян ССРС в Аурорвіль на сталій побут;

Цього листа прошу вважати не як докір або критику. Він є пригадкою про призабуту резолюцію ЮНЕСКО і виразом надії, що уряди обох держав повні рішучості і доброї волі опрацювати конкретну угоду про розвиток у сприянні найбільш мирному місту на землі — Аурорвілю.

3.I.1976 р.

Відповіді на це звернення я досі не маю. А становище мое, як свідчить досвід, таке:

1. Якщо я буду працювати і не буду ні з ким контактуватись, як це було в 1958 - 59 роках, мене звинуватять, що я ніде не працював і створював ОУН — чекати арешту.

2. Якщо буду контактуватись з друзями — звинуватять у шпигунстві — чекати арешту.

Який же з цього вихід? Тільки один: виїхати з ССРС.

Підписуючи Декларацію Прав Людини, уряд Радянського Союзу уже визнав за мною право на виїзд. До Вас звертаюся тільки з одним проханням — забезпечити мені це право і дозволити виїхати.

УЛЬТРАСЕКРЕТНЕ ПРИМІЩЕННЯ В ПЕНТАГОНІ

„Комунікаційна перевірка!“ — кидає ці два слова в червону слухавку телефона черговий майор. І протягом 20 секунд усі головні американські військові команди — в Європі, на Гаваях, в Панамі, Колорадо, Спрінгсі і Омазі — вже „на лінії“ зі своїми військовими кодами.

Ця сцена відбувається в новому, ультрасекретному приміщенні в Пентагоні, де в разі кризової ситуації найвищі цивільні і військові урядовці приймають рішення — мир або війна.

Секретар оборони недавно дозволив представникам преси оглянути побудоване за 15.400.000 доларів це приміщення відоме під назвою Національний Військовий Командний Центр (NMCC), звичайно, обмеживши оглядини певними умовами.

Це приміщення являє собою комплекс кімнат поміж двома коридорами всередині Пентагону, відгороджених подвійними сталевими дверима з спеціальними типами замків і з внутрішньою охороною. Увесь цей комплекс обслуговується дротяними екранами, щоб запобігти електронічному підслухуванню.

Серцем цієї установи є конференційна зала, де в „межовій ситуації“ збираються особи, що мають вирішувати долю Америки і світу.

На стіні конференційної залі розвішано шість екранів, які показують передбачувану погоду майже на всій поверхні земної кулі, позиції і готовість ракет, готових літіти в стратегічні точки ССРС або на ракетні інсталляції інших ворожих країн. Перед кожним із присутніх стоять два телефони: черво-

Іван Левадний

ЧЕТВЕРТИЙ РІК ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

1651 рік — четвертий рік Хмельниччини позначився як перший і другий роки запеклою боротьбою з Польщею. Були в тій боротьбі світлі і темні сторінки, були перемоги, були й невдачі, що їх здебільшого спричинювала зрадливість українських „союзників” татар і брак належного проводу і одностайної думки в рішучий момент, коли від того чи іншого рішення залежала доля далішої кампанії.

Нова війна з Польщею була неминуча. Хоч укладений у висліді протипольських кампаній 1648 і 1649 року Зборівський мир надавав козакам дуже широкі права, підвищував кількість реєстрового козацтва до 40 тисяч, давав їм право вільно мешкати в межах Київського, Чернігівського та Брацлавського воєводств, куди не могло вступати польське військо і де всі державні урядові посади могли займати лише українці, а київський митрополит діставав право засідати в польському сеймі — все це вже не задоволяло українського народу, який прагнув цілковитої самостійності. Було незадоволене селянство, що мусіло повернутись на панщину, як і козацтво, якого навіть половина не могла ввійти в 40-тисячний реєстр. Не була

надія для секретних розмов і сірий — для розмов, які не мають секретного характеру.

У задній частині залі відповідний прилад інформує, де в даний момент перебувають включно з „наступником президента”, віце-президент, спікер Палати Репрезентантів і інші найвищі урядовці.

Важливі інформації передаються 'негайно до конференційної залі від СіАйСі, військових команд і навіть цивільних пресових агентій. Тут же знаходиться крайня точка „гат лайну” — безпосереднього телефонного зв'язку поміж Москвою і Вашингтоном, встановленого після кубинської кризи 1962 року.

Центр має розв'язувати будь-які світові кризи крім безпосередньої атомової атаки на Пентагон. Единим захистом проти атомової бомби є дахи Пентагону. Але в разі загрози для Пентагону члени уряду і найвищої військової команди негайно мають бути перевезені гелікоптерами до підземного командного центру у Каточинських горах в Меріленді або на надzemний, „повітряний” командний пост, що завжди стоїть напоготові на військовій базі в околиці Меріленду.

задоволена і Польща, вважаючи цей договір тимчасовим, вимушеним тяжкими обставинами.

Обидві сторони продовжували готовуватись до нової війни. Конфлікт стався незабаром. Польський польний гетьман Мартин Каліновський, що стояв з військом на Поділлі, ніби втихомирюючи селянський рух, наприкінці 1650 року перейшов Буг і вступив у межі Брацлавщини, порушуючи тим Зборівську угоду.

З початком лютого 1651 року Каліновський рушив на козацьку лінію. Проти напасника виступив брацлавський полковник Данило Нечай, але поляки оточили його коло містечка Красного, і 21 лютого 1651 року він поляг у бою смертю героя. Поляки зайняли прикордонні козацькі фортеці Мурахву, Шаргород, Чернівці, Стіну, Ямпіль і почали облогу Вінниці. Кальницький полковник Іван Богун цілий тиждень відбивав усі польські наступи. Тим часом почали підходити передові загони армії Богдана Хмельницького і разом з козаками Богуна 20 березня коло Липівця розгромили поляків подібно як під Корсунем. Поляки почали тікати. Один козацький корпус під командою генерального осавула Демка Михайловича з допомогою Богуна загнав Каліновського аж до Кам'янця-Подільського.

Так фактично почалась нова війна. Польща не була ще готова воювати, і Богдан Хмельницький мав добру нагоду її розбити. Але він не виступив, чекаючи допомоги татар. На підставі договорів з султаном гетьман звернувся за поміччю і султан наказав кримському ханові Іслам-Грієсі йти і підтримати козаків. Хан був незадоволений, що Богдан Хмельницький через султана змушує його брати участь у війні, але в похід вирушив.

Польща теж напружила всі зусилля, скликала послопите рушення, запросила багато найманого чужоземного війська, серед нього 20 тисяч німців. Похід очолив сам король.

Обидва війська зійшлися коло Берестечка, маленького волинського містечка недалеко Володимира, на кордоні Волині і Галичини. Король перейшов річку Стир і укріпився на рів-

ній площині між Стиром і Пляшівкою. Козацький табір став навпроти. Прибув і хан Іслам Гірей з ордою. Українців було 100 тисяч, татар 80 тисяч, поляків і найманого війська 160 тисяч.

28 червня коло Берестечка почалися двобой козаків з поляками, а 29 червня поляки величими силами виступили проти українського тaborу, але Богдан Хмельницький ударом з флангу відрізав ворогів від їх тaborу. У бою загинуло 7 тисяч поляків, козаки здобули 28 корогов, серед них прapor коронного гетьмана Миколи Потоцького.

30 червня поляки ще більшими силами пішли на козаків. З допомогою артилерії польська кіннота прорвала козацькі лави і дійшла до тaborових возів. Зазнавши погрому, татари почали тікати. Щоб їх заспокоїти, Богдан Хмельницький з Іваном Виговським подались до ханського тaborу, доручивши дальше керівництво бойовими операціями наказному гетьманові Джеджалієві. Але коли Хмельницький прибув до татарського тaborу, татари схопили його і забрали зі собою далеко в запілля.

Як не стало великого Богдана козацьке становище погіршилось. Джеджалій не мав послуху, і козаки обрали провідником Матвія Гладкого, а потім Богуна. Коринтський митрополит з духівництвом, що були в тaborі, старались піднести козаків на дусі. Козаки міцніше укріпили табір і успішно відбивали польські напади і самі стали атакувати їх. Але полякам було відомо про відхід татар, і вони почали оточувати козацький табір. З Бродів спровадили важку артилерію, яка відкрила вогонь по козацьких валах. Частина польського війська перейшла на правий берег річки Пляшівки, щоб звідтам заатакувати козаків. Поляки загатили греблею річку, і вона розлилася, утруднюючи пересування козаків.

З огляду на тяжкий стан, козацька старшина вирішила вивести табір з загроженого місця. Козаки нашвидку побудували мости на річках. Богун з кількома тисячами кінноти і артилерією перейшов за Пляшівку, вдарив на поляків і захопив їх позиції. Але коли через мости рушили обози, сталося заміщення і безладдя. З того скористалися поляки і кинулись на козаків. У бою полягло коло 30 тисяч козаків, і та-

бір з військовими припасами дістався до польських рук.

Саме тоді, коли головна увага козаків була скерована проти Польщі і тривала битва під Берестечком, з півночі як і в 1649 році, розпочав наступ на Київ литовський гетьман Радзивілл. Оборону Києва доручено полковникові Антонові Ждановичеві, який мав невеликий корпус і, щоб не руйнувати міста, віддав його без бою. Але пізніше, порозумівшись з київськими мешканцями, козаки повели наступ з двох боків, жертвуючи своїми будинками та майном, запалили місто. Київ майже ввесь згорів. Литовці не могли вдергатись у спаленому місті, залишили його і пішли на об'єднання з польським військом, яке надходило після битви під Берестечком.

Богдан Хмельницький, якого під Берестечком захопили татари, швидко вирвався від них, зреорганізував свою армію і коло Корсуня зібрав нове військо із затримав польський наступ на Київщині.

Але з уваги на загальне розчарування вислідом бою коло Берестечка і на тому, гетьман, за посередництвом київського воєводи Адама Киселя, почав переговори про мир, який був укладений у вересні в Білій Церкві.

Умови Білоцерківського миру були тяжкі: реєстрового війська мало бути лише 20 тисяч і ті козаки могли вільно проживати та користуватись правами лише в Київському воєвідсті. Польські магнати та урядовці могли вертатись до своїх маєтків і лише збирання данини відкладалось на кілька місяців до укладення реєстру. Богдан Хмельницький мав відпустити орду і більше не провадити зносин з чужоземними державами.

Однак ні великий гетьман, ні українське суспільство не надавали цій угоді ніякого значення, вважаючи її тимчасовою, потрібною для перепочинку. І дійсно, у наступному році під Батогом на Поділлі відбувся реванш за Берестечко.

Француз П'єр Шевальє, що перебував у польському війську в той час, написав книжку „Історія війни козаків проти Польщі”, де з призначенням і подивом описав героїзм козаків під Берестечком. У паризькій церкві Сен-Жермен-де-Пре в 1672 році був похований колишній

Іван Кравчук

ПАНЕ СОТНИКУ, ВИ МЕНЕ РАНО ЗБУДИЛИ...

(У другу річницю смерти сл.п. сотника Юрія Кононєва)

Був січень 1919 року. Десять із сторони Угнєва, із-за Стайнського лісу громіло, піскуваючись щораз близче й близче... Ми, дітвора, вибігали за село дивились у той бік, де громіло. Вгорі з'являлися білосірі кучеряві баранчики, зависали й розплівались... Із-за лісу, одинцем тут і там виринали сірі постаті. На біло-сніжному килимі їх було видно здалека. Зближалась... Говорили, що це наші вояки новозформованих відділів Північної Грули (головою Угнівщини, Белзчини). Вже видно було, як вгорі разприскувались шрапнелі, зловісно сіяли олово на наших стрільців, кривавили білосніжність землі. Що-котіли кріси й скоростріли.

Сусіднє село Будинин загорілося, і табун коней з фільварку біг польовою дорогою просто до нашого села. Полум'я знімалось високо—високо. А там страшна вістка: на стодолі згоріло троє братів, що, не відступаючи, чергами скоростріла стримували ворожий наступ, доки під ними не підпалили стодоли. А «||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||» польський король Ян Казимир, що командував військом під Берестечком. Мармуровий барельєф домовини праці ченця Жана Тібо зображує битву під Берестечком. По боках барельєфу були постаті двох полонених козаків золота різьбарів Каспара та Балтазара Марсі, але ці постаті зникли під час Великої Французької Революції; згодом знайшли нижню частину їх і примостили в музеї Карнавалет.

Тарас Шевченко описував, як „край містечка Берестечка почорніло зеленес поле”. В містечку „Великий лъох”, виводячи трьох лірників, які за співи „про Яси і про Жовті Води та містечко Берестечко” зазнали репресій московської влади, Великий Кобзар вказує, що навіть згадки про події української минувшини були небезпечні для царського уряду.

У селі Плещеві, на річці Журавлісі, на початку ХХ стол. побудовано храм-пам'ятник, де поховано поляглих учасників бою під Берестечком, перенесених туди з різних могил, розкиданих по поля. Храм-пам'ятник споруджено за проектом академіка О. Щусєва. Оздобив його мистець І. Їжакевич.

Батальний мистецький образ „Богун під Берестечком” створив художник Василь Іванюк, що намалював також образ „В'їзд Богдана Хмельницького до Києва”.

зліва, туди ближче, ще ширше й загрозливіше палахкотіло село Жужіль. І жахлива вістка: поляки, здобули Белз, а далі й Жужіль, змушувала селян іти в міжбовій смузі, під їхнім прикриттям наступати на село Цеблів. Селяни повстали проти насильців, і поляки розстріляли 32-ох, в тому числі двох глухоніміх, спалили майже все село і, зазнавши поразки від українських частин, завернули до Белза і там укріпилися.

Кожного дня виростали поодинокі і збірні могили. Нікто з нас не розлягався ні вдень, ні вночі.

У двох кімнатах закватиравали вояки, нас, дітей, мамуна на ніч приміщувала у ваньки. До хати заїтало ще кілька вояків, мундури яких виглядали дещо інакше, ніж тутешні. Їх гостили, дружньо розмовляли, а під вечір вони зникли.

Мені саме припало спати на печі. Вранці мене збудила сильна канонада. Хата раз-по-раз здригалась, ашибки у вікнах дзвеніли. Дізнавшись, що це стріляють наші, а стрільна перелітає понад селом, ми висмикувалися з під мамуниних кріл і вибігали на подвір'я.

В наступних днях говорили з почуттям надії:

— Це — сотник Кононів, прибув зі своєю важкою батерією.

— Приміське село Гора і частина міста Белза були оповиті димом...

— Поляки залишають Гору, перебираються до Белза і готовляться до втечі, — казали люди.

— От і мають наддніпрянці артилерію! Нам би такої! ..

— То це наддніпрянці!

— Авваж наддніпрянці. Алмазовці Запорізького Корпусу. А сотник Кононів — мій земляк, киянин. Юнкерську школу з ним скінчив. Здорово б'є! — пояснював нам молодий старшина Мірошниченко.

Не раз ще згадували ми ту канонаду і сотника Кононева. І в моїй уяві назавжди зарисувалась велична вояцька постать.

Відійшов один фронт, другий, в неволі орали ниви, орав і я, ледве досягаючи чепігів. І не заорував — винощував у пам'яті вчорашнє.

Якось із по-за поля, уже під вечір, донісся ліричний спів:

За горою, за лугом,
Ходить жовнір за плугом,
Оре ниву не свою,
Добре, що в своїм краю.

Я вибіг поза лози. Це співає орач?... Ні, це десятирік української армії, інвалід. Яка честь бути інвалідом рідної Української Армії і яка доля... І я роздумував, чим би мені бути, якщо Бог благословить: учителем, священиком, інженером?... Ні, це таки найбільша честь бути вояком рідного, визволь-

ного війська! Сотником, як Кононів — коби його хоч побачити. Бути ним не зможу, до цього мені далеко, але десятником зможу бути. І я підростав на вчорацінім. І скоро став вояком визвольного підпілля.

Коли роз'їжджав по наших околицях мандрівний театр, я знову почув прізвище Кононів. Але якось не уявлялося мені, що сотник важкою далекосяжної артилерії може вміщатись в театрі.

Прибувши до ЗСА я дізнатався, що сотник Кононів і тут активний у Визвольному Фронті, зокрема в ООЧСУ, в АВН, в АДУК'у. Він же і постановник деяких п'єс з участю професійних акторів; і керівник ансамблю легкого жанру: почесний член СУМА. А на ювілейному бенкеті ООЧСУ в Ірвінгтоні хтось проголосив, що 25-ліття місцевого Відділу ООЧСУ збігається з 20-літнім ювілем головування сотника Кононєва.

Вичекавши, коли сотник вийшов із-за президіального стола, я підійшов до нього і сказав:

— Пане сотнику, пам'ятаю, як ви мене рано збудили! Збудили тоді... під Белзом.

— О, так, я ж там воював!

— А я з Осердова, пане сотнику — на тім виростав.

Сотник почав називати місцевості, де приходилося йому воювати. „Що за пам'ять!” — дивувався я. А сотник продовжував:

— І там же таки від гарматного ворожого пострілу згинули Крутенко, Іван Мірошниченко, Нестор Мирон і Ярема Никодим — всіх їх поховали в Кристинополі.

— Було більше жертв, пане сотнику. Саме тоді, коли ворог намацав вашу батерію і ви зміняли позиції, телефоніст з обсерваційного пункту звивав телефон, що був протягнутий крізь село. Шістнадцятилітній хлопець йому допомагав. Впalo вороже стрільно, вояка смертельно поранило, а хлопця порозирвало на кусні і розкинуло аж по деревах...

Зоріентувавшись, що таке додовнення для сотника було прикрам, я запитав:

— Пане сотнику, чи могли б ви, хоча коротко, написати про вашу участь в боях і канонаду під Белзом? Це до регіонального збірника Сокаль-Белз, який думаємо колись видати.

— Напишу, напевно напишу.

— І вашу вояцьку світлину попросимо.

— То вже ні, голубчику. Не було часу на такі світlinи. Хіба може знайдеться світлина з повоєнних часів.

Я переслав сотникові мапу з цієї околиці і згодом ще раз телефонічно пригадав його обіцянку.

— Ще, голубчику, прошу зачекати. Віддам книгу „Наш театр” до друку і зараз же візьмуся писати вам.

Але тим разом сотник слова не дотримав. Відніс книжку до друку і через 2-3 дні його дружина, пані Іванна в похоронному закладі сказала:

— Сотник уже вас більше не збудить.

Ол. Дорда

СКЛЯНКА ВОДИ

На тлі занудливої жуйки застиглих форм обрядовості і ще більше віджилих висловів нефахових осіб про істоту традицій, в яких розгубилися навіть освічені й інтелігентні одиниці, вистава молодечої студії Ліди Крушельницької з Нью Йорку — солодка сієста і справжній духовий відпочинок. Навіть більше: надія, що не все втрачено, що до нашої громади ще повернеться приспаний буденними й несуттєвими боями за давно перерішні часом і поступом життя „проблеми” на взір середньовічних спорів релігійних полемістів, скільки чортів може приміститися на вершку шпильки, — таки повернеться той здоровий глузд життя і росту, якому піддається кожна людська істота в приватному і збирному житті. Є є що задушлива атмосфера, викликана згаданими вище спорами, заганяє все наше життя в якийсь сліпий кут запізнілими відрухами зазвичаючих мізкувань та безнадійної спроби привести до життя середньовічний труп. Коли б учасники таких спорів читали історію і мали здібність витягати із знання потрібні висновки, вони бачили б от хоч би на прикладі німецького народу, що, як і наш, зазнавав поразок і лежав на лопатках, розбитий після майже безнастаних воєн з сусідами, зберігав завжди свої сили для важливого. Виборовши в часі релігійної емансидації незалежність від Риму, розбитий на безчисленні релігійні громади, не роздрібнював життєвих сил на їхнє об'єднання чи навіть на намагання визначити вицість тих чи інших евангеліків, католиків, протестантів, лютеран чи кальвіністів, а, вважаючи їх громадянами однієї держави, одного народу, переходили над тим до справ першої, важливішої потреби — до затримання німецької ідентичності. І, як бачать це навіть ті, які не читають історії, що з ніяким багажем знання хапаються судити чи ще гірше — діяти, що німцям не шкодять ні в якій мірі релігійні розбіжності.

Ми байдуже притглядамось до „мудрого німца”, знаємо німецьких філософів, граємо Бетговена і Баха, але на думку нам не спадає навчитись чогось Ми маємо тисячі викрутів: наша доля, наша історія, наші сусіди і інше лих... Навіть наше незнання і лінівство ми виправдусмо якимсь фатумом, ворогами, геополітичним положенням — усім, лише не нашим пороком.

Задля вище наведених „головних справ дня” ми занедбали нашу культуру, цю культуру, яка є головним атрибутом нашого життя на еміграції. Ми її занедбали остаточно для проблем, що ідуть наше життя уже не один десяток років.

Відомо, що там, в Україні, не дозволена українська культура вищого ступеня. Що москалі дозволяють лише простонародню. Знаємо про це навіть від автентичних культурних діячів сьогоднішньої України. Адже нам сказав про це не хто інший, а сам співак Гнатюк своїм репертуаром. Оперові арії

В. Давиденко

ЧЕРВОНИЙ КОШМАР У КАМБОДЖІ

На південному сході Азії, над Сіамською затокою в сусістві з Тайландом, Ляосом і В'єтнамом розташувалась країна Камбоджа з кругло 6 мільйонами населення, переважно кхмерами. Це країна стародавньої культури, колишня колонія Франції, що в 1950 році після затяжної боротьби з окупантами здобула державну незалежність. На чолі правління Камбоджі

для українського співака — „нельзя”. А ми, обурившись котрій уже раз на „воріженців”, співаємо тут також лише те, що „льзя” там. Скільки енергії витрачено на навіть не фольклорну пісеньку, а простонародню, чи сказати ясніше артильний вібір якогнебудь консерваторії імені Горького — „Рушничок!” Замість того, щоб її співати там, де її місце. А то ж навіть журналісти брали в оборону цю „модерну українську пісню!” І ніякої енергії не витрачено на пропаганду, на поширення справді вартісних творів чи музичних явищ! Ніякої енергії не витрачається на спинення процесу завмирання літератури, музики, театру, явищ таких звичайних навіть в умовинах безвихідних зліднів...

„Склянка води” студії Л. Крушельницької була впевненою піснею на цвінтарищах театральної культури нашої діяспори. І чи не єдиною в Америці. Чи не першим мистецьким явищем, що йому передували довгі роки завзятої боротьби за якість, за вирошення молодих талантів. Вистава „Склянки води” — явище в нормальній дійсності щоденне, напевно реалізоване професійнішими, селекціонованими, дібраними силами — у нас стало подвигом і актом культури. Де ж таки знаменитий твір випробуваної, навіть уже сьогодні завмираючої французької драматургії з живим сюжетом, дотепніми репліками, рухами молоді, що виросла з нашої таки вини без тої потрібної справжньої культури — і як же поставлений!

Кіш квітів і слова представників інших театральних груп були не лише признанням і віддаченням товарищі по професії, вони були одночасно виявом здивування, що в нашій дійсності такі явища мають місце. Напевно вся публіка, давно відвікла від театральної теплоти, коли б інший час і молодший вік дозволили, прийняла б і не такими словами чарівницю за добру театральну виставу в добром стилі, здійснену молоддю в дослівному цього слова значенні.

Коли б ми були оптимістами, зраділи б надіями, що вистава згаданої студії переборола загальний застій і захотить інших діячів інших міст до подібної праці на добро не промінальних акцій, а плекання справжньої культури в нашій великій громаді поза Україною.

став принц Сіганук, який, маневруючи поміж Пекіном і Москвою, провадив політику невтравлітету у відношенні до своїх сусідів. Проте, під час війни у В'єтнамі комуністичні партизани, так звані Кхмер Руж, озброювані і матеріально підтримувані Москвою і Пекіном, почали творити в прикордонних районах Камбоджі випадні бази проти військ Південного В'єтнаму. Камбоджійська армія ставила їм слабий опір, і партизани щораз більше поширювали терени своєї окупації, помалу оточуючи столицю країни і перетинаючи її зв'язки із зовнішнім світом. Після перемоги Північного В'єтнаму Камбоджу опанував Кхмер Руж.

І відразу після того над Камбоджею спала густа бамбукова заслона. Жадного чужинецького кореспондента до тієї країни не допускали. Радіо і преса подавали найскіпіші відомості, з яких годі було уявити собі ситуацію у „визволеній” країні. На кордонах з Тайландом розчищено від дерев і замінено тримілеву зону, яку день і ніч патрулюють відділи Кхмер Руж. Та, не зважаючи на це, десятки тисяч утікачів, залишаючи за собою гори трупів, пориваються дістатися зі своєї батьківщини до Тайланду, приносячи у вільний світ жахливі інформації про нечуваний терор, що запанував у Камбоджі.

Комунізм і терор — поняття нерозривні. Шістдесят років панує він в СССР і в усіх захоплених комуністами країнах. Здобуваючи владу під гаслами свободи, комуністи творять поліційні держави, позбавляючи населення всіх свобод. Терор — головна зброя в руках комуністів, щоб придушувати найменші прояви вільної думки, щоб ліквідувати своїх дійсних і потенційних противників. У 30-их і 40-их роках в сталінських „чистках” терор в СССР перевершив усі знані в історії людства злочини супроти людини і народів. Тепер в СССР система правління нібито „злібералізувалась”: немає масових розправ, зліквідовано „особисє совєщення”, „трійки”. Сталінський досвід вирішили використати у Камбоджі в азійському варіанті.

Бамбукову заслону бодай частково підніс над Камбоджею автор широковідомої книжки

„КГБ” Джон Баррон у співпраці з Антоні Польом. Щоб показати читачам образ Дантового пекла, яке створив Кхмер Руж у тій країні, він разом із своїм співавтором переслухав понад 300 втікачів із Камбоджі, перевірив тисячі документів.

Підготовлювана у видавництві „Рідерс Дайджест” книжка „Мордер.ов е джентл ленд” змальовує терор, що залияв країну від квітня 1975 року — часу, коли до влади прийшов Кхмер Руж на чолі з Кію Самфаном і групою його однодумців, які перейшли терористичний вишкіл у паризькому комуністичному підпіллі. Колись квітучі міста і хутори обернено на купи руїн, серед яких лежать, розкладаючись на палючому сонці, десятки тисяч трупів. Баррон обчислює, що жертвами Кхмер Ружу впала третина населення країни — понад два мільйони.

**

„Мир” прийшов у Камбоджу ранком 17 квітня 1975 року. Після п’яти років громадянської війни уряд ген. Лон Нола впав, армія перестала існувати, останні американські дипломати залишили країну. Обложена з усіх сторін столиця Пном Пень з трьома мільйонами населення стояла беззахисна в обличчі комуністичних військ.

Перші відділи Кхмер Ружу в чорних сорочках і коротких штанах увійшли до міста. Натовпи людей на вулицях зустрічали їх з ентузіазмом. Засипаючи переможців квітами, вони кричали: „Війна скінчилася! Мир, мир!” Дівчата, побравшись за руки, танцювали.

В особі переможців мешканці Пном Пеня не вітали труюмф комунізму: вони вже знали про жорстоке поводження з сільським населенням комуністичних партізанів. До столиці масово напливали з провінції втікачі із зайнятих ними теренів. Але не було симпатій і до скорупованого уряду Лон Нола. Перед 1970 роком камбоджийські фармери щороку продукували великий надлишок риżu, худоби, дробу, але війна і правління Лон Нола підірвали економіку, спустошували села і хутори.

Зайнявши столицю, відділи Кхмер Ружу кинулися відразі грабувати крамниці і майно цівільних громадян. Авта, мотоцикли і ровери відбирали „в користь держави”.

Незабаром почалися вбивства. Усіх службов-

ців і військовиків, що, поскладавши зброю, вийшли зустрічати переможців, без вияснення скочено автоматним вогнем. Через голосники оповіщено, що все населення мусить негайно залишити місто. Тим, які допитувались про причину цього безглазого наказу, давалося різні відповіді: „Американці бомбардуватимуть місто... Це — розпорядження уряду...” Групі католицьких священиків один вояк заявив: „Люди хочуть їсти і тому вони мусять іти і працювати на рижових плантаціях”. Один з комісарів Кхмер Ружу дав таке вияснення: „Міста — це зло. Тут думають лише про гроші і торгівлю, а тому ми знищимо всі міста”.

Прикладами рушниць виганяли на вулиці зі шпиталів усіх хворих. Декого лікарі і санітарі виносили на ліжках. Люди з ампутованими руками й ногами валілись на хідниках як сміття. З 20.000 поранених винесено поза місто лише кілька десятків. Опівдні маси людей до такої міри виповнили вулиці, що, не зважаючи на удари прикладів, вони могли посуватися вперед не більше як 200 ярдів на годину. Старіків, які вже самі не мігли ходити, несли на руках їхні діти. Люди йшли, спотикаючись на трупах застреляних громадян.

Того ж дня комуністи почали палити старовинні манускрипти, словники, підручники, щоб стерти всякі сліди 2000-річної цивілізації Камбоджі. Бібліотеки Пном-Пенського і Буддійського університетів підпалено.

Водопровід та електричне освітлення в місті перестали діяти і вигнанці мусили пити смердючу воду з калюж. Негайно прокинулась пошестє дизентерії. Люди, а передусім діти масово вмиралі.

Бульвар, що виходив на головну дорогу з Пном Пеня, був так захаращений народом, що для того, щоб дістатися до неї, треба було прописатися три дні. Тим часом спека перевищувала сто ступнів. Еояки Кхмер Ружу стріляли понад головами людей, щоб прискорити похід. Тих, що відставали, убивали на місці.

Пном Пень обернувся на пустелю, окуповану трупами, брехлячими собаками, свинями, качками і курми. На перехрестях вулиць стояли патрулі, пильнуючи, щоб хтонебудь не залишився вдома.

Сплюндувавши місто, комуністи проголоси-

ли народження нової Демократичної Камбоджі. В цій проклямації підкреслювалося: „Понад 2000-річна історія цієї країни іде в забуття”. Під цей час новий уряд Камбоджі контролюють яких два десятки осіб з разючо подібними біографіями. Пересічний їх вік 40 років. Вони мають економічну, педагогічну і юридичну освіту. Провідником і головним теоретиком є Кію Самфан. Він — імпістент, і лікаřі в Парижі заявили йому, що ця його вада природжена. Психіатри твердять, що люди з подібними дефектами відзначаються жорстокістю.

Повернувшись перед війною до Камбоджі, Кію, не мавши в кишенні цента, почав видавати за комуністичні гроші газету. В 1962 р. принц Сіганук, який фаворизував тоді комуністів, запросив його до уряду. Пізніше він був обраний до Національної Асамблей. Проте, в 1967 р. Сіганук публічно обвинував Кію в субверсивній діяльності, і Кію втік у джунглі, де пристав до комуністичних партизанів. Проте, Сіганук дозволив Північному В'єтнамові і В'єтконгові перепачковувати зброю через Камбоджу до Південного В'єтнаму. Поважні внутрішні проблеми творили загострені відносини поміж в'єтнамцями і камбоджійцями, історичними ворогами. У березні 1970 р. тисячі робітників і студентів сплюндрували амбасади В'єтконгу та В'єтнаму в Пном Пені, і Сіганука усунено з його посту. Головою держави став ген. Лон Нол. Сіганук втік до Москви, а звідти до Пекіну, де приєднався до комуністичної коаліції, що поборювала Лон Нола.

Тим часом камбоджійські повстанці почали окупувати західні і північно-західні провінції Камбоджі. Влада Сіганука фактично перейшла в руки Кію, який проголосував „тотальну соціальну революцію”.

Панько Незабудъко ХОЛМСЬКИ УСМІШКИ

збірка гумористично-сатиричних оповідань.

Ціна з пересилкою — 3.25 дол.

Замовляти на адресу

ANATOL DEMUS

E. 940 18th Ave.

Spokane, Wash. 99203

**

Не зважаючи на проголошення „миру”, комуністи після захоплення влади негайно почали фізично винищувати старшинський склад південнов'єтнамської армії і державних службовців. Трупи розстріляних заборонено хоронити, щоб стероризувати населення. Розстріляно також багато студентів, учителів і інших „інтелектуалів” без видимої причини. Винищувано сотнями рядових вояків південнов'єтнамської армії.

Тим часом по селах почалося „розкуркулювання” за сталінським зразком. Селян з усім тим, що вони могли взяти на руки, викидали з їхніх хат і приєднували до гнаних з міст людей. Під конвоєм вояків Кхмер Ружу їх заводили в глибину джунглів і тут наказували „будувати” нові села. Без жадних інструментів новітні „куркулі” руками ламали гілля дерев і споруджували собі мізерні халупи. На кожну халупу приділяли п'ять квадратових ярдів землі. Порожні хати, з яких вигнано їхніх господарів, заборонялось займати: новий уряд дозволяв мешкати лише в „нових селах”. В „колгоспах” робота тривала від 6-ої години ранку до 11-ої вечора. З жінок організували групи, що, заступаючи собою „тяглову силу”, орали землю і колали іригаційні канали.

На початку червня перший великий „ексадус” скінчився. 3.5 мільйона людей з міст і приблизно 500.000 з сіл вирвано з корінням і розпорощено по країні. Трупи на шляхах оберталися на кістяки, шпитальні ліжка іржавіли.

Нові володарі Камбоджі, за прикладом Сталіна, почали похід проти західньоєвропейської культури: заборонили західньоєвропейські танці, музику, пісні. Діти в школах вивчають лише „науку революційного думання” — програмування мозків, беручи за приклад Павліка Морозова. Серед населення шириться холера, малярія і тиф.

Друга хвиля масових убивств перекотилася через країну на початку 1976 року. Тепер після винищенння високих старшин і урядовців жертвами падали переважно рядові вояки армії Південного В'єтнаму, сільські старшини і дрібні державні урядовці. Правителі Камбоджі хочуть затерти всякі сліди попереднього уряду. Міні-

В. С-ко

КОМУНІЗМ У "ДЕМОКРАТИЧНИХ ШАТАХ"

Деякі комуністичні партії в цивілізованих країнах заявляють, що вони приймають громадянські свободи, вільні вибори і многопартійну систему. Чи можна цьому вірити? Чи може комуніст бути демократом?

Ще кілька років тому відповідь могла бути тільки негативна. Сьогодні це питання стоїть під сумнівом. Деякі комуністичні партії твердять, що вони можуть гарантувати демократичну систему правління і многопартійну систему. Вони відкидають для Заходу совєтську версію комунізму.

Очевидно, само собою набігає питання: чи не є це трюк, щоб увійти в уряди, скажімо, Франції, Італії, Еспанії, а пізніше і Еспанії, де

мум 1.2 мільйона чоловіків, жінок і дітей вимерли з голоду перед збором нового врожаю.

Як голова держави Кію Самфан у серпні місяці був присутній в Коломбо на конференції „неприєднаних націй”. Кореспондент італійської газети запитав його: „Протягом п'яти років війни згинув понад мільйон камбоджійців. Тепер населення її становить п'ять мільйонів. Перед війною воно становило сім мільйонів. Де подівся мільйон людей?” — „Це неймовірна річ, — відповів Кію, — як турбуються у вас на Заході кримінальними злочинцями”.

Одного з членів уряду комуністичної Камбоджі, коли він з'явився в залі Об'єднаних Націй, присутні зустріли бурхливими оплесками.

Про кошмарні події в Камбоджі світ мовить так само, як мовчав у 1933 році, коли на Україні Москва убивала голodom мільйони селян. Жадного організованого протесту в американських студентських кампусах. В Конгресі про Камбоджу мовчать. Жадної демонстрації на Пенсильванія Авеню у Вашингтоні, на Елісейських полях в Парижі, на Трафальгар сквері в Лондоні. А тим часом у джунглях Камбоджі десятки тисяч нових поселенців намагаються заснути, знаючи, що наступний день буде такий же темний, як ніч, яка облягає їхні бамбукові хижі.

комуністична партія заборонена. В такому разі світова мала зміниться до такої міри, що Америка цього ігнорувати не може.

З другого боку така можливість може являти для Советського Союзу не абияку небезпеку, бо такі „здемократизовані” комуністичні країни можуть цілковито відрватися від СССР, пристати до НАТО і нав'язати між собою тісний зв'язок незалежний від Москви.

Попередній досвід вчить, що декларації італійської і французької комуністичних партій можуть бути звичайним блефом, обдуруванням своїх громадян, які прагнуть змін.

Протягом останніх кількох десятків років сімнадцять країн опинилися в руках комуністів — від Советського Союзу в листопаді 1917 р. до Ляосу в грудні 1975 року.

Є ще й інша поважна причина бути скептиком: в очах цілого світу комуністи показали себе як брехуни. Згідно з ленінською доктриною всяка тактика є дозволеною в боротьбі з буржуазією.

Але ще глибша причина скептицизму лежить деінде: зорієнтованими на демократію східніми комуністичними партіями і Советським Союзом. Хоч лідери цих партій часто критикують Москву і заперечують її керівну позицію, вони все ж таки солідарні з Советським Союзом як члени „соціалістичного табору”.

В той же час це с нонсенсом заперечувати демократичний комунізм. Після того, як Хрущов у 1956 році в своїй „секретній промові” наївки розвіяв міт сталінізму, партії поза сферою СССР почали творити свої версії комунізму. Фактом є, що в останніх роках здобули у виборах перемогу партії, які найдалі відійшли від сталінізму. Італійська партія, яка найбільш активно декларує демократію і має 1.700 000 членів, виграла в місцевих виборах третину всіх голосів. Тим часом Данська партія, яка найтісніше тримається сталінізму, залишається ізольованою сектою.

Проповідуючи „демократичний централізм”, провід італійської партії не дає, однак, вільно висловлюватися опозиціонерам і негайно ви-

Богдан Коринт

ЛІТАК "В-1"

Відколи у виборах переміг Джіммі Картер, можна завважити поважні зміни у дипломатичній тактиці ЗСА. Газети, журнали, телевізія і радіо жваво обговорюють справу збросиння Советського Союзу, подають вістки про загрозливу ситуацію у мілітарному співвідношенні між ЗСА і СССР.

Журналіст Сольцбергер з „Нью Йорк Таймс” пригадав слова Леніна: „Вони (капіталісти) будуть доставляти нам матеріали і технологію, яких ми не маємо, але яких потребуємо для розбудови нашої мілітарної індустрії, щоб ми могли почати переможний наступ проти наших доставців, що працюють над власним самогубством.” (Меморіял Леніна до комісара за кордонних справ Чічеріна 1921 р.)

За доставлені машини, харчі, наукові інструменти та компютори Советський Союз винен Заходові коло 50 мільярдів доларів. У висліді детанту СССР збільшив в Європі число своїх дивізій із 141 до 168, танкову зброю — на 40%, артилерію — на 100%; продукція підводних човнів в СССР нині у 4 рази більша, як в ЗСА. В таких умовах рівновага сил стає складним питанням.

Дальші поступки советам у стилі Кіссінджея стали небезпечними. Нові люди в Уряді ЗСА прийшли до переконання, що годі далі вести політику під тиском страху перед комунізмом. Зміни стали кснечними тим більше, що населення Америки втратило довір’я до своїх власних „політишенс”.

ключас зі своїх рядів членів, що виразно заперечує „демократичний соціалізм”.

Виборчий успіх італійської комуністичної партії мав глибокий відгомін у французькій компартії, яка є більш доктринальною і поза болгарською та румунською є найбільш сталінською.

Перед французькою і італійською партіями два виходи: послабити солідарність з тоталітаризмом і — спинити її на дорозі „демократичного централізму”. Справа ця для партійних лідерів не легка і зв’язана з великим риском.

Терор є основою і запорукою існування комунізму, і тому виконання гельсінських зобов’язань для Москви означало б розвал імперії Довголітня практика виказала, що Москва подібні зобов’язання вже не раз підписувала, але ніколи їх не додержувала. Здавалося, що й тепер можна буде Брежнєву продовжувати нехтування угод.

Як відомо з преси, президент Картер заявив, що додержання договору про права людини комуністичними та іншими державами включно з СССР є ціллю його політики. А таке його становище заперечує „детант” Брежнєва, який заявляє, що детант детантом, а внутрішні справи СССР що інше.

Справи збросиня — це посвна проблема ділянка. Сюди включаються технічні досліди, нові винаходи, плянування на майбутні роки, передбачування, куди піде розвиток технології, складна система розвідки простірними сателітами, засоби нищення нових родів зброї у ворога, прецизність бомбардування, величезна ділянка атомової енергії та багато інших чинників. До них належить, зокрема, продукція нового літака „В-1” найбільшого, який нині існує. „В-1” успішно перейшов перші проби і тепер за президентом залишається рішення: почати його продукцію чи відкласти на якийсь час.

Аргументи за продукцією такі:

„В-1” — це вислід використання найвищої технології в будові літаків, завданням яких є оборона і наступ у модерній війні. Кошти продукції одного літака „В-1” становлять кругло сто мільйонів доларів. Однак, беручи під увагу високі кошти інших засобів оборони і наступу цей літак є відносно дешевий, тим більше, що його завданням є теж забезпечення проти ворожих нуклеарних ракет і нищення підводних човнів та кораблів, озброєних атомовою зброєю. Усі дії цього літака виконується з допомогою комп’юторів та інших електронічних апаратів. Він відзначається високою прицизністю при скиданні атомових бомб і ракет. Величезної сили ракети „В-1” мають призначення нищити во-

Y akoro Fakra nosnare Tygrikberknin oti?
mizam".
Ha, i Bpennit-pennit shirkayi yasen rasaekjin kogonja-
ky hapojaam, uo Gopkorca za hatalchaphne rasaekjin kogonja-
mikhaapjohio (te shantip Gopkorca za hatalchaphne rasaekjin kogonja-
ho he Ahtom! i Mo3am6iriy — ped.) . . . 36linpunut
ky tlataphite ha rasaekjin rasaekjin (oeran-
henhi segojan i heaaekhochi . . . 11pinunut ce-
ky etpeamith kogonjaphinx kpathi i hapojaib y jocar-
mo "Yrpaichcka CCP heamjho nectyuanee ba nijapin-
I okon he mowpyrun, bin creppan, mik ihunnin,
"uppeccatrabink Ykpathi?"
iosnunam nectyune neh heehanin y rojai OH
arkinch M, Tygrikberknin, 3 armin ak sunoram i upo-
nojaa logo! "uppeccatrabink" Yrpaichcka CCP
Ha ujehyml 31-oi cecii Lehepaajhohi Acadmjei OH

KONA KVIOT, A KABA . . .

36opeio, akro e ctoeo: ebojotla;
zaajunutaca lishken monia, 3 hançinphuthuo
moke jiflin uo karlo etay, rojn B Gopkorci
pijiv 36pho. Tlpose, upn jorrotphurinx binhex
akra baszai unijyutp jettyhctro, ak hepera-
monin jira nopyaykui nopyaykui jemeero 36poi,
Mojjimbo, uo hori rahaaxoan mokjyr jarai
hor etpeccatrophni amapari, "cavthikir".
kachapi carerit, ekli cobin upomihinn piny-
betepkin carerit-hunintereb noaruntina amep-
jiluji uo hiloja, uo y hiloja, ha moary co-
pho jecorobkoi inhepji. Ojhar, octahinh racoa
ki carerit Amepkni, uo kothpohnot repito-
hypotiph carerit, ari mokjyt huminti posrib-
jiruhok 36opeehna, I jar, bijomo, uo CCP mae
Barato sajekutp bin ihunnin sunmor i horix
oritjumon.

krjan, aje "B-1" ha barato kpathi uo bonioru
ant, uo McCkrae mae hori jitarin tisit emao
he jonyentru uo nopyaykui "B-1", Cji, saha-
tuhu happyi happyi joritacan bixi trapah, uo
poky ha 25 313m KUCC. Bin sajuknara komythic
Tlposen nopyaykui "B-1" jorognie Bpekkher 1967

hictb milt3emhnx binhnehp parket.
ehna, Temep shaece, uo jorognom uo pos36po-
chopyan hignto slrho uo jorognom uo pos36po-
Amepkni shuninti m3emehi nectphiph arromi
Tlpirajyerpe, ak hepea kirkoma parkan a
bosokj carerit, uo horo hajunkehh.

noslo jeter uo 200 fytr, Etpeccatrophni amapari
horazjot ha erpathi bosokj jitarin, parapji
bosokj carerit uo horo hajunkehh.

jkmpcknx jitarib, 3 hajunkehhnm uo kopjohib
Hognajpho "B-1" jerton ha nocoit jery naca-
blirkunae pajauhio.

juraa ejta fap6a, akro no majaiporaanh jitar,
kyhn amparanca 3 tempoyajephoi hegeehker, Oco-
tborlthnhn motor, arkun jorotnue importatom ce-
ry. B hegeehnei jitor krikohae oco6inrhnp upo-
tow, korni Sonca, yuukohorj posrahoyj apo-
jorobsonth nomj buryetin 3 jetcirnua harbit
atmoberoro nodyxy. Heesnanihno cndjph motpon
saageamahenin cypotin pesjaiuji Biq ginspoko
"B-1" he notpc6ye chenjaphinx jetcirnui i
hntu".

tin nocoit bojokn jitarap he mokk holo, "ga-
hy, honha micrjan ta ihunnin npepukjoman. Ha
kyratn uo nocoit honha hepbirectam repe-
200 fytr (rojio 70 metrip) i artomarntzo Blpp-
ta 3 ekopictio a jira pasan qipuomo Biq croope-
Tlpirak "B-1" mokk jerton ha bejinknx nocoit
kiba i tlapunin.

azam, a takox maeccio horix sunukjenehno bo-
3 ihunnin pajapahn i samihntu ihunnin
pohuy oprahiazhio cji, 6ya e samihntu ihunnin
jetyccky odopony, Toli reo uo hajaykyj upo-
aytr jitarin "B-1" eluophi ha corertecky upo-
3 600.000 occjyin, korni ha maece "B-52" inn-
ket 3emja-horitpa, 2.500 chetjatphnx jitarin
crahuji, 12.000 chopya jira bentphorahn pa-
huhneha jitarib "B-52". Ue — 6000 pesjapinx
gion" hine, uo CCP mae posrahenehny cncetemy
bhahaneho yemihni saaceon odopochi, "Hikaro Tli-
"B-52". Tlporin hnx B CCP importatom 25 porba
ekrhanieh 3 acia Tlpyroj cbiotboi binh jitarin
Jltoheneb somgorhnn jitaran y 3CA 6yjui Bl-
y hocktihomy pvc ha sunshenehx arroctpazax.
art chenjaphi kochtphjui, ari npe6gyarntyp
kern gavayt nectphiherr takox a batzakhnx
hir, uo npe6gyarntyp y hocktihomy pvc. Pa-
pokoro tepochi y npe6gyarntypce 3 m3abjyahanha Bo-
jarka y n3eemhnin cndjce jira corertecky tely-
jyke ihupno tpathatzors uo metin, Tlpirahs Biy-
baipatcbs tomy, uo soper mae eke parken, ari
necphiphni chopyan, to hnhj horin brapatjnn crio
pokki micta, ihuyterphni chopyan.

В. Архілог

НЕ ОБВИНУВАЧУЙМО МОЛОДЬ

Тема мішаних подруж і денаціоналізації нашої молоді не сходить зі сторінок української преси. Десятки статей написали на цю тему наші педагоги, публіцисти, священики, зажурені відходом молоді від української громади. В тих статтях обов'язково подається рецепт на те, як уникнути цієї біди. І кожний автор вважає, що він має рацію, що коли послухають його порад все буде гаразд, і в наших молодечих домівках, на наших оселях загомонить українська мова. Проте, дійсність гірша, як можна її уявити: по багатьох наших громадах відсоток мішаних подруж досягає страхітливої цифри 80, а діти стараються говорити своєю калікуватою українською мовою лише в присутності виховників.

Таке саме явище спостерігаємо в інших етнічних групах, не виключаючи жидівської, хоч жиди виявляють найбільшу відпорність на асиміляцію, дарма, що більшість їх, розсіяних по всіх країнах світу, говорить уже мовою тих країн, де вони живуть. По містах України, наприклад, жидівська інтелігенція своєї мови в переважній більшості вже не

Кубинські емігранти і Кастро

Провідники двох кубинських еміграційних груп одверто заявляють, що вони стараються зліквідувати Фіделя Кастра, а він через своїх агентів убиває їхніх провідних діячів. Протягом трьох останніх років сім еміграційних діячів згинули від бомб і куль.

„Ми намагаємося знищити Кастра, — стверджив Роберто Карбалло, президент ветеранської організації, що брала участь у висаді в Свінячі затоці, — бо певні, що в разі його смерті Куба матиме демократичний уряд. Тепер ми докладаємо більших, ніж будь-коли зусиль, щоб осягнути цю ціль.

Згідно з твердженням Кабалло в ЗСА працюють понад 1000 агентів Кастра, які просочуються до цієї країни через Канаду, Мексіко і морським шляхом безпосередньо з Куби, а також малими літаками.

В Маямі, де зосереджується до 700.000 кубинських емігрантів, агенти Кастра зорганізували широку підривну сітку, інфільтруючи антикастрівські організації.

Крім сімох атантатів протягом останніх трьох років у Південній Флориді, зареєстровано десятки бомбових замахів.

знає і, якби не постання держави Ізраїль, що розбудило патріотичні почуття, якби не в ССР політика антисемітизму вони вже давно стали б „чисто русскими людьми”. Цим пояснюється те, що, виїжджаючи на ізраїльські візи з ССР, жиди в Римі змінюють маршрути і стараються одержати американську візу.

Основною базою для жидівської мови (їдиш) в Східній Україні були правобережні містечка, де відсоток жидівського населення часто перевищував цифру 70. Після революції жидівська молодь масово почала переселюватися до великих міст і — русифікуватися. Отже, носіями жидівської мови і культури залишилось старше покоління, а молодь тягнулася до російської мови і культури, доказом чого є те, що, не зважаючи на сприятливу урядову політику, яка підтримувала розвиток культур національних меншин, на цілій ССР був лише один жидівський театр і одна-две жидівські газети. Молодь навіть соромилася своїх даних при народженні імен, змінюючи їх на чисто російські. Звідси владімірови, леонідови, сергєєви, антонови... Безперечно антисемітським був „указ” Сталіна про привернення жидам їхніх оригінальних імен: цим він хотів підкреслити їх окремішність, щоб потім нацьковувати народи ССР на жидів як чужостороннє тіло.

Властвою жидам характеристикою є те, що, навіть асимілюючись мовно і культурно, вони залишаються жидами. Німці, французи, татари, фіни, що проживали в Росії, в третьому поколінні втрачали всякі ознаки свого національного походження, часто стаючи „більшими католиками, як папа римський”. У Першій світовій війні відзначився широкий ряд зруїфікованих німців як російські патріоти на нанайших урядових і військових постах. Список „російських” учених рятніє німецькими прізвищами, бо німці русифікуючись засадничо своїх прізвищ не змінювали, хоч їхня молодь своєї мови вже не знала.

До речі, майже до кінця другої половини XIX стол. французька мова була в такій мірі поширенна серед вищих класів російського суспільства, що її незнання було ознакою некуль-

турности. Пушкін говорив більше по-французьки, як по-російськи. Виявом недобого тону було говорити в сальонах по-російськи. Російської мови навчали дворянських дітей сільські няньки, а французької вписані з Франції гувернери і гувернантки. Таким чином російська аристократія була двомовною, бо, переступивши поріг сальону, представник вищої кляси опинявся в російському мовному морі, де французькою мовою порозумітися не міг.

Чи шкодила ця двомовність молодому поколінню російської аристократії? Навпаки! Вона розширяла його культурний овид, залишала його росіянином і одночасно робила „своїм” у Західній Європі. Попри досконале знання французької мови молодий російський шляхтич залишався патріотом своєї батьківщини, вирив у призначену Росії місію, проповідувану слов'янофілами, і був гордий, що він — росіянин. Виїжджаючи до західноєвропейських країн, він і по довгих роках перебування на чужині залишався росіянином.

Які фактори сприяли цьому? Церква? Очевидно, ні. І в першу чергу тому, що церковнослов'янська мова, якою правилося по церквах, була чужою і незрозумілою. До того ж, будучи не відокремлена від держави, була вона лише знаряддям в руках уряду, а це відштовхувало ліберально настроєну молодь від церковних справ. Школа? В частинах імперії, як, наприклад на Україні, була вона також чужою, і підручники, з яких вчили в початкових школах, просто виглядали комічно, бо були це дослівні передрукки з російських підручників, що їх діти не сприймали, а сприйнявши відразу забували їх зміст. Середня школа з її „казильною” програмою не могла зацікавити молодь до науки, а з чужих мов (німецька і французька) вчили в основному граматику, і на тому обмежувались. Те саме стосується латинської мови.

Незнання німецької мови українською молоді дошкільно позначилося в часах Другої світової війни, в якій перекладачам припадало відповідальне завдання бути зв'язком між окупантами і місцевим населенням. За браком українських перекладачів більшість перекладачів, власне перекладачок, рекрутувалося з-поміж російських або змосковщених „баришень”,

для яких українська справа була цілковито байдужою, якщо не ворожою. До того ж большевицьке підпілля найбільше дбало про те, щоб за перекладача влаштувати когось із „своїх” людей.

Чи повториться цей жалюгідний досвід в разі чергового воєнного конфлікту, коли ролю перекладачів переберуть на себе абітурієнти різного роду „інститутів чужих мов”, що супроводять тепер туристичні групи, показуючи довірливим туристам совєтські „чудеса” та інтерпретуючи українську справу так, як їх навчили в тих „інститутах”?

То що ж має рішальний вплив на „бути чи не бути” українцем дитині українських батьків народжених в Америці? Безперечно — родина. Перші роки життя вона мусить бути здана не на дитячий садок, де всі діти говорять по-англійськи, хоч користь від існування цих садків безсумнівна, а — на матір. Замість при-

накладом Української Видавничої Спілки в Лондоні появився передрук історичного роману Івана Біліка

„МЕЧ АРЕЯ”

„казання про великого князя Богдана, званого Аттілою... про давніх русичів і давній Київ... розповідь про життя, труд і подвиги наших далеких предків”.

Автор використав мало відомі джерела, щоб перенести історію нашого народу в V століття, в добу „мандрівки народів”.

Книга з'явилася у видавництві „Радянський Письменник” у Києві ще 1972 р. і викликала велике зацікавлення, але відразу була вилучена з продажу. Взявши до уваги велику вартість цього твору, УВС видала його без ніяких змін і поручас всім, хто інтересується минулим нашого народу.

Книга на 440 сторінках друку, у твердій обкладинці зі золотим витиском коштує дол. 10.00.

При гуртових книгарських замовленнях опуст. Замовлення слати на адресу:

Ukrainian Publishers Ltd.

200 Liverpool Rd.,

London N1 1LF

Great Britain

хин наложил на гравюру изображение ме-
хиньи кроеми. Прототипом моделировалась
зимняя погода в Барнауле.

На картине изображены сугробы саней и санки, лыжники на санях, склон горы с деревьями и снегом, а также фигуры людей, сидящих на санях. В центре картины изображена фигура женщины в зимней одежде, сидящей на санях и смотрящей вправо. На заднем плане изображены холмы и лес.

Картина выполнена маслом на холсте и имеет размеры 100x70 см. На оборотной стороне изображены подписи художника и даты.

Сейчас картина хранится в коллекции музея изобразительных искусств города Барнаула. Её стоимость оценивается в 500 тысяч рублей.

Картина была написана в 1960 году и является одним из самых известных произведений советского художника. На картине изображены санки и саняне, лыжники, сидящие на санях, склон горы с деревьями и снегом, а также фигуры людей, сидящих на санях и смотрящими вправо. В центре картины изображена фигура женщины в зимней одежде, сидящей на санях и смотрящей вправо. На заднем плане изображены холмы и лес.

Сейчас картина хранится в коллекции музея изобразительных искусств города Барнаула. Её стоимость оценивается в 500 тысяч рублей.

Картина выполнена маслом на холсте и имеет размеры 100x70 см. На оборотной стороне изображены подписи художника и даты.

БЫКОВСКИЙ В НОВЫЙ ГОД

Сейчас картина хранится в коллекции музея изобразительных искусств города Барнаула. Её стоимость оценивается в 500 тысяч рублей.

шин в СССР, які влада русифікує і дискримінує. На його думку, тепер там відбувається „процес видужування народної свідомості”, який почався післк придушення повстання на Угорщині, а підсилився після повторної окупації Чехо-Словаччини. З другого боку чим раз більше підсилюється політика державного антисемітизму, що особливо яскраво виявилося на процесі лікаря Штерна, якого засуджено на закритому судовому процесі за „хабарництво”.* Концтабори, заявив Григоренко, перевонені українцями, засудженими за український націоналізм. Далі Григоренко відчитав довгий список ув'язнених науковців і звернувся з закликом протестувати проти переслідування національних меншин.

У своєму виступі Павел Літвінов, заявивши, що він не є соціалістом, висловився, що політичні переконання мають відступити на другий план перед правами людини. Він також підкреслив дискримінацію національних меншин, веденою згідно з сталінською політикою, яка „пережила самого диктатора”.

Виступ Буковського зустріли овациєю, хоч тут і там чулися образливі вигуки і тупіт ніг — це виявляли свій протест „противники естаблішменту”.

Говорив Буковський по-російськи, хоч добре знає англійську мову. Реагуючи на один із вигуків, заявив: „Я чув, як хтось крикнув із залі, що мене тут використовують. Не мене використовують, а я використовую! Ми вітаємо всіх, хто хоче захищати політичних в'язнів Советського Союзу! Минуло всього лише два місяці, як мене вивезли з СССР і за цей час я виявив одну надзвичайну річ: як мало тут, на Заході, знають про Советський Союз. За шістдесят років терору так мало освідомлені на Заході про долю ґашої країни. А за цей час мільйони людей втекли з СССР, щоб розповісти світові правду. Першу еміграцію взагалі не хотіли слухати. В очах західного світу це були „аристократи”, люди, які мріяли про повернення своїх земель і будинків. Друга еміграція втікала від сталінських тaborів. Її також не слухали, її називали „фашистською”. Взагалі всяка правда про Советський Союз вважалася проявом „фашистської пропаганди”. Тепер — третя еміграція, яку везуть сюди в на-

ручниках. Потрібен був Солженіцин і його „Архіпелаг Гулаг”, щоб вони почали слухати... Ми, закінчив її короткий виступ Буковський, не належимо ні до консервативного, ні до революційного табору. Ми належимо до покоління концентраційного табору!..

У неділю звечері на честь Буковського було влаштоване в приватному домі прийняття організацією „Амнесті Інтернешонел”, яка клопоталась про його звільнення.

Із розмов з деякими українцями, що були присутні на зборах, було видно, що вони, захоплені виступом Буковського, готові „сісти з ним за один стіл”, щоб розв'язувати національне питання, дарма, що, крім загальних стверджень, Буковський не висловився конкретно, що він — за повну самостійність і незалежність для України. Ці люди забувають або не знають про опубліковане в підпільному „Українському Віснику” ствердження, що так званий „меморандум українців, балтійців і росіян” про „стільний фронт” українські підпільнники вважають за фальшивку, щоб зловити українців на гачок всеросійської візвольної політики, очевидно, на чолі з росіянами.

Буковський закидає Заходові, що він не знає суті советського режиму, а чи знає Буковський, що ще далеко перед ним про Україну та її змагання до волі говорили те саме Ленін, Керенський і інші російські демократи та комуністи-єдинонеділімці.

В підході до української проблеми не може бути половинчатості. Мусить бути так або ні.

В. К.

*) Під тиском світової опінії д-ра Штерна вже звільнено з концтабору. — Ред.

В ІМ'Я СПРАВЕДЛИВОСТИ

22 лютого ц.р. відбулася в Ситі Голі, в залі суду, зустріч представників українських установ Філадельфії з американськими жінками-суддями в справі декларації та петиції до головного прокурора СССР Романа Руденка. Ідеєю про декларацію ОН яка запевняє усім людям права на вільну думку та її вислів.

Перша зустріч українського громадянства з представниками Конгресу ЗСА відбулася у Вашингтоні, друга з ініціативи Владики Лостена у Філадельфії, а оце третя з американськими жінками-суддями.

В петиції висловлюється протест проти ув'язнення та стосування насильства в важких умовинах

Стасів-Калинець, Ніни Строкатої, Стефанії Шабатури, Ірини Сеник та Валентина Мороза — осіб з українського наукового, літературного та мистецького світу, яких засуджено всупереч згаданий декларації за 62-ою статтею кримінального кодексу УССР, країни, що підписала згадану декларацію.

Домагаючись їхнього звільнення в ім'я справедливості, встановленої для всіх людей світу, американські судді під головуванням Лізи Річетті заявляють свою солідарність з українськими жінками-в'язнями, називаючи їх своїми сестрами.

Судді домагаються від головного прокурора і від уряду ССР звільнити тих інтелектуалів та творчих мистців і негайно проголосити амністію для всіх ув'язнених в тюрях та концентраціях жінок за релігійні, політичні чи соціальні переконання.

Між представниками нашої громади були священики трьох віроісповідань: о. Роман Мірчук — представник католицької митрополії, о. протопресвітер Степан Біляк та пастор Іван Беркута. Заступлені були УККА, „Провидіння”, СУА і Православне Сестрицтво. Від Об'єднання Жінок ОЧСУ була прияною п. Люба Сілецька, голова Відділу ОЖ, в приватній розмові з якою пані Ліза Річетті висловила зацікавлення програмою нашої організації.

Вітаємо голову Філадельфійського Відділу ОЖ ОЧСУ з її дебютом на політичному полі та бажаємо успіху і на іншій, вже стейтовій конференції в Гарісбурзі, яку організує новопридбана прихильниця нашої справи пані Річетті.

О. К.

КАНАДА ПІДРИВАЄ БЕЗПЕКУ АМЕРИКИ

Нехтуючи безпеку Америки і свою власну, Канада недавно допустила советських морських експертів у підводних човнах в район, де випробовується секретні американські торпеди.

„Росіяні майже напевно здобули надзвичайно важливі інформації про ці торпеди внаслідок своїх підводних досліджень, — заявив з обуренням член канадського парламенту Майк Форрестолл. — Тепер вони мають можливість створити систему оборони проти цієї нової зброї.”

Випробування нових торпед відбувалися недалеко острова Ванкувер, в зоні канадсько-американських вод. Ультрасекретні торпеди „Каптор” спротиковані так, що вони „відчувають” і атакують ворожі підводні човни завдяки надзвичайно складній системі уловлювання найменших звуків.

Росіянам дозволено випробовувати малі підводні човни, т.зв. „риби”, що їх вони купили у канадської фірми „Інтернешенл Гайдродінамікс”. А що найдивніше, що дозвіл цей дано їм саме в той час, як у тому районі випробувано торпеди „Каптор”.

Підводні човни-„риби”, устатковані американського виробу приладами, продано росіянам, не зважаючи на протести Державного Департаменту ЗСА. Тепер у Канаді ці човни копіюють і продають в ССР.

НАЙВІЩА КАРА В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

У понад ста країнах світу продовжують карати смертю різними способами, починаючи від практикованого ще в біблійних часах побиттям камінням до гільйотини.

Повіщення і розстріл найбільш поширені форми найвищої міри покарання, але крім цього є ще інші форми, заявляє Едвардо Ветере, службовецьОН, який досліджує це питання.

У Савді Аравії легальне побиття камінням практикується ще по малих селищах як кара за убивство і подружню зраду. Засудженого на смерть прив'язують до стовпа на сільському майдані і оплачують урядом екзекутор кидає на нього перших кілька каменів, поки злочинець не знепритомлює. Тоді приєднуються до нього присутні на майдані. У вийняткових випадках цей спосіб застосовується також в Тайланді.

Шовкову завісу напинають поміж засудженою на смерть людиною, яка сидить прив'язана до крісла, і його екзекутором. На завісі вишите шовком хрест якраз навпроти серця засудженого і екзекутор стріляє в цей хрест, з першого ж пострілу убиваючи людину.

Після Другої світової війни Південна Африка стояла на першому місці щодо кількості страчених переступців закону: щороку пересічно сто осіб.

Америка — єдина країна в світі, де донедавна убивали злочинців на електричному кріслі або в газовій камері.

На Кубі засудженцеві зав'язують хусткою очі і розстрілюють прилюдно. В Китаї прилюдно відрубують голову.

Французька гільйотина, каже д-р Марвін Вольфганг, професор соціології, найшвидший і найбільш ефективний спосіб убивати людину. Засудженому на смерть ніколи не кажуть, коли його будуть карати — за три дні, за три тижні чи за три місяці. Вночі, коли він спить, сторожа входить до його камери, залучає світло, зв'язує його і веде до „камери смерті”.

Один із найдавніших і найбільш жорстоких способів екзекуції застосовано донедавна в Еспанії: засудженця садовлять на крісло, напинають на голову чорний ковпак, накладають на горло залізний комір і поволі закручують його доти, поки хрусне хребет або залізний комір не задушить стратенця. Такий самий спосіб зрідка застосовується також у Південній Африці.

Загальновідомий спосіб ліквідації мільйонів „ворогів народу” в Советському Союзі — куля в потиличю, випущена в той час, коли жертву ведуть сходами в підваль.

УКРАЇНА БОРЄТЬСЯ!

— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

В ЦАРСТВІ ТЕРОРУ

На думку історика Волтера Лакверура, сучасний терор ведеться міжнародньою корпорацією. Терористичні операції плянуться в Західній Німеччині палестинськими арабами і виконуються в Ізраїлі та інших країнах також завербованими японцями, а зброю їм постачають за ливанські гроші, куплену в Італії і в ССР. В ролі терористів виступають також і представники інших рас з різною ідеологією.

Автоматичні пістолі, гранати і кулемети в руках терористів ніби надають їм вищої гідності. Зброя забезпечує його власників певний статус. „Терористи Третьої Світової Війни” належать здебільшого до вищої суспільної класи і мешкають під прибранними прізвищами у люксусових готелях. Якщо їм бракує грошей Ясаф Арафат просто „позичає” їх для них у ливійського нафтового магната Муамара ель-Оадджі.

Дослідники тероризму твердять, що надзвичайно складна і коштовна підготова терористичних актів не оплачується. Кривава діяльність Іргуна вдало меншій мірі захитала Ізраїль у 1949 році, як його скріпила величезна фінансова допомога американських юдів і підтримка Америки. Тим часом, якби справді постала палестинська держава, підтримувана казковими багатствами арабських шейхів, соціолог Аекусур змальовує сумний стан цього району. Тактика Герилліт аль Фатах ставитиме свою ціллю протиурядовий терор, на якому вестиметься дипломатичну і збройну війну іншими засобами. За найменше відхилення від „ліберальної демократії” терористи жорстоко каратимуть своїх членів. Опозиційні групи відповідатимуть тим самим.

Якщо вірити джерелам, що походять з Аргентини, поліцісти в цивільному полюють за терористами — монтонеросами і розстрілюють їх без суду на місці. Внаслідок такої акції з колись численної групи залишилось 80 - 100 монтонерос.

Член Інтернаціональних Студій у Вашингтоні порівнює терористів з жорстокими, безглуздими убивцями, члени яких вербуються також із заможніх класів. Він вірить, що не знищені в Уругваї монтонерос ще діждуть свого дня. В цій найбільш демократичній країні Південної Америки розправа з терористами також коротка і жорстока.

Колишній лектор у советських справах Каліфорнійського університету гостро критикує міжнародний терор, підтримуваний Москвою. Він вважає, що західня демократія заслаба, щоб протиставитися новій лівниці, яка може озброїтися навіть атомовою і бактеріологічною зброєю, при чому населення давної країни фактично стало б її закладниками.

Відомий психіятр Ноккер, що переводив слідство у справі монхенської масакри, класифікує терористів як „крусеїдерів” типу Патті Герст.

Ноккер поділяє терористів на тих, що „нагорі”, і тих, що „внизу”. Терористів „нагорі” поділяє він у свою чергу на диктаторів і репресивних бюрократів. І репресивна бюрократія і терористи „внизу” немов-

би релігійні фанатики, подекуди просто божевільні.

Президент Уганда, „Біг Даді” — типовий представник диктаторів „згорі”, з прихильником Гітлера і рівночасно думає ставити в столиці своєї країни пам'ятник Сталінові.

Р. К.

ЖУРБА МОСКОВСЬКИХ ІМПЕРІЯЛІСТІВ

(Фейлетон)

Журба повсякчас єсть московських імперіялістів різних мастей, і ні спати вони, ні істи, ні з'їдженого перетравити не можуть. Повидумували тюрми, концтабори, „психушки”, заслання, зближення націй, русифікацію, лінгво- і геноцид, знищили мільйони українців й інших „націоналів”, перекручували історичні факти, пробрехались уже з головою, але живучій українській національній стихії ніяк дати ради не можуть. Закороткі руки, недорозвинений мозок і дурні, хоч жорстокі, методи.

Казяться московські червоні імперіялісти, видумують найдрастичніші заходи проти зростаючої сили української й інших поневолених націй, але успіхи марненькі, не більші, як на економічному відтинку.

Еміграційні московські різношерсті імперіялісти більш зрізничковані у підході до справи України. Одні ще живуть валуєвськими „мудрощами”, мовляв, „не било, нет і не буде”; другі улізливо пропагують „общий котелок”; треті — за непередрішенство, тобто, щоб співпрацювати з ними в напрямку повалення большевицького режиму, а в майбутньому народ проголосує проти самостійності України або за федерацію з Москвою; четверті згідні вже за Україною визнати і самостійність, але територіально обкраяти її лише до Київщини, Волині, Поділля, Чернігівщини й Полтавщини.

Один з таких „роз’язувачів” „добросусідських взаємин” між майбутньою Україною і Москвоючиною знайшов просту формулу: відкрайти від України Харківщину, Січеславщину, Донеччину, Херсонщину, Крим і Одесу. Це, мовляв, „істинно русські території”, бо Москва завоювала їх, а населення в містах сьогодні в більшості московськомовне.

Не будемо розводитись над писульками цього московського етніграційного „соломона”, бо немає ні місця в журналі „ні охоти в автора. Скажемо йому лише: „Не кажи гоц, поки не перескоши, бо можеш ратиці свої поламати”.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЧО-ПОЗИЧКОВА СПІЛКА
"ПЕВНІСТЬ" У ЧІКАГО

платити найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

- $5\frac{1}{4}\%$ від біжучих щадничих конт,
- $6\frac{1}{4}\%, 6\frac{1}{2}\%, 6\frac{3}{4}\%, 7\%, 7\frac{1}{4}\%$ та $7\frac{3}{4}\%$ від СЕРТИФІКАТІВ,

залежно від суми та часу, на який вкладається.

Передчасний вибір, чи ліквідація Сертифікату підлягає відповідним обтягненням.

- Кожне ЩАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСЛК — до суми 40.000 доларів.
- Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПЛКИ за позикою (мортгеджом), яку одержите на дуже догідних умовах!

КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПЛКА „ПЕВНІСТЬ”:

- ОСОБИСТИ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС”.
- ПЕНСІЙНІ КОНТА — IPA та KIO — на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку.
- ЩАДНИЧІ КОНТА „РІЗДВЯНИЙ КЛЮБ” вже від 1.00 дол.
- ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
- ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
- ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ РАХУНКІВ за воду, газ, електрику та телефон.
- БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІАЛЬНЕ ЗАВІРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Понеділок: 9 — 3 по пол.
 Вівторок: 9 — 3 та 6 — 8 веч.

Середа: закрито

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. 60622

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Четвер: 9 — 3 по пол.
 П'ятниця: 11 — 8 веч.

Субота: 9 — 1 опівдні

tel. (312) 772-4500

СТЕНТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
“БУДУЧНІСТЬ”
У ДЕТРОІТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГДНІМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff
 Detroit, Mi. 48210 Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ, СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШІЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТИВ

Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{4}\%$ дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення

до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)

FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
 Tel.: 914-965-8560

Україна буде самостійною, ми знаємо і без нього. Ми, як сказав безсмертний Симон Петлюра, „в самостійну Україну віруємо і її ісповідуємо”, бо процес усамостійнення нації не мине й Московської імперії. I розлетиться ця анахронічна потворна імперія, як старий горщик, і на її черепках постануть нові держави, в тому числі й Україна. I не лише з Києвом, Львовом, Черніговом, Ужгородом, Чернівцями, Вінницею й Полтавою, але й також з Харковом, Донецьком, Січеславом, Запоріжжям, Херсоном, Одесою й Симферополем. I прийдеться ще Москві відступити Україні Кубань і Ставропольщину, західню Вороніжчину з Білгородом, південну Курщину та старий козацький Стародуб. Білорусі хоч-не-хоч прийдеться віддати Смоленськ, Рославль і Великі Луки; Фінлянді — всю Карелію, а може й Кольський півострів з Мурманськом; Полька забере Крулевець (по-більшевицькому: Калінінград). Далі, треба буде змотувати вудочку з Кавказу, виректися Дону, Астрахані й Оренбургу в користь вільної Козацької федерації та позбутися Зеленого Клину, всього Сибіру, Казахстану, Туркестану й Ідель-Уралу. Одним словом, прийдеться хоч-не-хоч виректися всіх загарбань на протязі своєї розбійницької історії, обмежитись лише до своєї етнографічної території і стати врешті нормальним народом та займатись своїми внутрішніми справами, не бути паразитом.

Вже недалекий той час, коли імперіялістичну язву москалям прийдеться випікати залізом і вогнем, присмирювати їхню бундючну пиху та вчити їх людяності таки їхніми методами. Московська імперія сьогодні і завтра — страшний анахронізм і парадокс. Розвал її неминучий. Розсиплеться вона, як порохнявінь, і лишатись по ній лише ніжки та ріжки.

Панько Незабудько

СОВЕТСЬКОГО ВЕЛЬМОЖУ ВИСТАВИЛИ З АНГЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

30-го жовтня в Палаті Громад британського парламенту появився на запрошення Лейбористської партії зі своїми охоронцями „гость” — голова советської делегації, колишній послугач Сталіна, голова міжнародного відділу ЦК КПСС, один із керівників розгрому угорського повстання і здушення Чехословаччини — Борис Пономарьов.

Негайно в залі нарад зчинилася справжня буря. „За 57 років своєї політичної кар'єри, — писав „Дейлі Мейл”, — Пономарьову не доводилося переживати нічого подібного”. Консерватор Рідлей, зірвавши з місця і показуючи пальцем на Пономарьова, закричав до прем'єр-міністра: „Чи ви здасте собі справу з того, що тут сидить людина, яка з презирством відноситься до нашого парламенту?!” Очевидно, після цього Пономарьов утік.

Під час відвідин Пономарьовим головної квартири тред-юніонів його старалися заспокоїти, але тут знову вибухнув скандал. Під крики „тиран”, „убивця” друзі Пономарьова замість першого запровадили гостя на п'ятий поверх, де відбули з ним зустріч.

Позичивши в рябка очі, Пономарьов у своєму виступі на англійській телевізії сказав про „теплу густіч” в парламенті: „Все це дурниці. Їх стає щораз менше. Вони розвиваються, як дим, під промінням совєтсько-британської дружби”.

Англійська преса і телевізія відмітили участь української групи в демонстрації проти приїзду Пономарьова.

ЖЕРТВИ „ПРОМИВАННЯ МОЗКУ”

Колишній помічник округового прокуратора в Арізоні Майл Троч, що, вдаючи „щиро віруючого”, вступив був до „релігійного культу” Муна, веде тепер з цим ружом активну боротьбу, щоб рятувати молодь, яку обертають на роботів.

Майл Троч уже „депрограмував” коло 80 жертв цього культу. Для цієї боротьби мас він групу спеціалістів, до якої належить він сам, інший прокуратор, колишній член культу і кілька психіатрів. „Наша група, — заявив кореспондентові „Інквайзеру” Троч, — мас судові ордери, що зобов'язують батьків опікуватися і наглядати за своїми дітьми. Запізнавшись зблизька з цим культом, ми були вражені методами його діяльності. Його провідники зобов'язують членів культу щодня вербувати нові „кадри” і збирати ранками покідьки їхні смітряках для свого виживлення. Від членів культу відбирають їхні авта і банківські конта”.

Майл Нікерсон, 21 року, був урятований і „депрограмований” одним із членів групи Торча. Його втягнули до „Креатів Коммюніті Проджект” в Каліфорнії, що є прибудівкою так званої Об'єднаної Церкви Муна.

„Мені дали їсти і наказали спати, — розповідає Нікерсон. — Наступного дня мене познайомили з колишнім членом культу. Ми сиділи і говорили. Він уживав логічних аргументів, щоб я знову мислив раціонально. Мені в культі „промили мозки”, і я перебував у стані гіпнотичного трансу.” Тепер Нікерсон „депрограмований” і знову вчиться в коледжі.

Каліфорнійському фармацевтові Максвеллові пощастило вирвати свою пасербію з рук її „наставників” після того як вона шість років провела в ролі „муні” в Об'єднаній Церкві.

“VISNYK” — “THE HERALD”

* Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

* Monthly except July and August, when bimonthly.

* Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.